

Fahrenheit 451 Amsterdam Book Fair list

Werkman, H.N. "Advent 1943". (*Affiche Advent 1943*). Coloured stencil-print advent poster for August Henkels, 32,5 x 24,7 cm., letterpress text below (on the church service at the Reformed Church at Nijehaske) and code "K-1258", recto only. € 9.750

= Dekkers G-237 and p.280f; Hot printing 43-g16a. Extremely rare, only 1 other copy known (Stedelijk Museum, Amsterdam on loan from the Stichting Hendrik Nicolaas Werkman) and no other copies traced in the trade or auction history.

"Op 8 november 1943 schreef Werkman aan August Henkels dat hij diens opdracht voor een 'kleurig raamaffiche' had bestudeerd. De opdracht zelf is niet bewaard, maar duidelijk is dat Henkels uit hoofde van zijn functie als predikant aan Werkman had gevraagd een affiche te ontwerpen om adventskerkdiensten in zijn gemeente, Nijehaske en Haskerdijken, aan te kondigen. Uit Werkmans volgende brief, van 10 november 1943, blijkt dat hij maar liefst zes ontwerpen met abstracte voorstellingen naar Henkels stuurde. Daarvan zijn er voor zover bekend drie overgeleverd. (...). Henkels had weliswaar op 11 november 1943 verheugd gereageerd ('Ze zijn alle prachtig!') maar keurde ze desondanks af: 'Ik krijg daar last mee. Ze [de gemeenteleden] zullen er niets van snappen, omdat er geen 'voorstelling' te definiëren valt.' Hij verzocht Werkman een nieuw ontwerp te maken, waarbij het onderwerp een

directere relatie met advent zou hebben: 'Er moet dus iets in zijn, dat voor iedere Filistijn onmiddellijk valt thuis te brengen, in der voege van: o ja, dat is een ster...! of iets dergelijks, een kerkraam vol licht terwijl het daarbuiten donker is, ik noem maar iets.' Werkman reageerde een dag later teleurgesteld en enigszins verongelijkt (...) maar deed toch een nieuwe poging, waarbij hij Henkels' aanwijzingen deze keer zeer letterlijk nam. De keuze viel uiteindelijk op een ontwerp met een kerk met lichte vensters én een ster." (Dekkers).

Condition: Finely preserved copy, which is exceptional for such a fragile occasional print.

Werkman (1882-1945) was an experimental Dutch artist, typographer and printer. Born in Groningen, in the early 1900s he established a thriving printing and publishing business which was forced to close in 1923 due to financial setbacks. Thereafter, Werkman began working again as a self-taught experimental artist, printer and designer. He was a member of the artists' group De Ploeg ("The Plough"), for whom he printed posters, invitations and catalogues, and through this group had contacts with other avant-garde artists including Theo van Doesburg, Kurt Schwitters, El Lissitzky and Michel Seuphor.

During the 1920s-30s, Werkman developed many experimental printing and design techniques. According to the Groninger Museum, which holds a significant collection of Werkman's work, "The printing press became his artistic tool when he started experimenting with it in 1923 in the first of a long series of prints (druksels). He developed a unique technique using the printing material, the ink roller and the hand press. Later, he expanded his expressive capabilities with the use of templates and stamping techniques. Werkman's total oeuvre comprises more than 2000 works, including paintings, watercolours, graphics, drawings and printed matter. But the prints constitute the core of his oeuvre. Werkman printed the earliest of these in small editions, but the vast majority are unique pieces, most of which, some four hundred, date from 1940-1945." Another of his experimental techniques was the painstaking production of abstract designs using the typewriter, which he called tiksels. After 1929 he also began writing rhythmic sound poems.

In May 1940, soon after the German invasion of the Netherlands, Werkman started a clandestine publishing house, De Blauwe Schuit ("The Blue Barge"), which issued some forty different publications, each designed and illustrated by Werkman. These included a series of Hassidic stories from the legend of the Baal Shem Tov, for the publishing of which he ran afoul of the Nazis. On March 13, 1945, the Gestapo arrested Werkman, executing him by firing squad along with nine other prisoners in the forest near Bakkeveen on April 10th, three days before Groningen was liberated. Many of his paintings and prints, which the Gestapo had confiscated, were lost in the fire that broke out during the battle over the city

[Grotius (Hugo de Groot)]. Lourier (Amsterdam), Gebrs. (uitgevers). Serie van vier gegraveerde historieprenten in oudtijds handkleuring rond gevangenneming, verblijf en ontsnapping van Hugor de Groot uit Slot Loevestein, elk 22 x 32,7 cm. (beeld), elk met titel en 4-regelige gegraveerd rijm in twee kolommen onder de afbeelding, met uitgeversadres "Te Amsterdam" en "Bij Gebrs. Lourier", ca. 1800 en 'volgnummers' "A" - "D", ingelijst achter glas in 4 identieke notenhouten lijsten (elk 25,8 x 35,9 cm.). € 1.500

= Charmante en zeer zeldzame complete reeks van vier volksprenten of historieplaten rond de ontsnapping van Hugo de Groot uit Slot Loevestein. Niet in Frederik Muller, Historieplaten, maar vgl. 1442: "Drie zinnebeeldige tafereelen op de gevangenis enz van Hugo de Groot, in het huis van Daetselaar..."

Bijschriften:

A. "Het vervoeren van Hugo de Groot na 't slot Loevestijn, Ao. 1620."

B. "De vlucht van Hugo de Groot in een boekenkist verschoolen."

C. "Het overvaaren van Hugo de Groot in de kist verschoolen naar Gorinchem met zijn dienstmaagd Elsje."

D. "De gelukkige redding van Hugo de Groot ann 't huis van Daetzelaar, den 22 maart. Ao. 1620" [sic (moet zijn 1621)]

Niet onderzocht buiten de lijst.

1. **Gebrs. Lourier, Amsterdam (uitgevers).** 1. "God vormde het lighaam van den eersten mensch uit leem der aarde."; 2. "God ontnam Adam eene ribbe en vormde uit deze het lighaam eene vrouw"; 3. "Een slang verleid Eva op eene listige wijze om van den boom te eten."; 4. "Adam en Eva hunne naaktheid ziende verbergen zich uit vreeze". Serie van vier gegraveerde bijbelse volksprenten in oudtijds handkleuring, elk 13,7 x 17,8 cm. (beeld), gegraveerde tekst onder de afbeelding, met uitgeversadres "te Amsterdam bij Gebrs. Lourier", ca. 1800, ingelijst in 4 identieke lijsten onder beschilderd glazen passepartout (elk 21 x 25,7 cm.). € 1.200
= Charmante en zeer zeldzame reeks van bijbelse volksprenten. Defecten en vlekken (prenten 1 en 2 met aanhalingsslijtage in centrum van prent in zon). Niet onderzocht buiten de lijst.

2. **Che Mah (1838 – 1926).** "*Che Mah - Choo Sang 28\"/>*

€ 100

= Che Mah (15 April 1838 - 21 March 1926) was a Chinese dwarf. He was considered to be the world's smallest man during his life, at 28 in (71 cm). Che Mah was reported to have been born on April 15, 1838, in Ningbo on the island of Zhoushan (transcribed in contemporary sources as "Chusan" or "Choo Sang"). In 1881, he was brought to the United States, where he would travel with the Barnum and Bailey Circus. When he traveled with shows, he was considered the most polite & most intelligent dwarf on exhibition. In 1882, he married Louisa Coleman, a trapeze artist. The couple had one son. In 1909, he married Norah Cleveland; the couple divorced in 1923. When Che Mah retired, he moved to Knox, Indiana, United States, where he would remain till his death March 21, 1926, aged 89. He is remembered as one of the most respected citizens of Knox, Indiana. (source: wikipedia).

[Leiden]. (Wys, Joannes de). *Album amicorum for Joannes de Wys, mainly Leiden, 1800-1804, 94 manuscript contributions (including a few drawings), loose leaves in a fine contemporary red leather album with elaborately gilt border on both covers, spine decoratively gilt, both covers with oval green inlaid leather title-shield with giltlettered "Album amicorum" on frontcover and "Joannes de Wys. 1800" on backcover, all edges gilt, small oblong octavo (9,6 x 15,5 cm.).*

€ 1.750

= Album amicorum of an established member of the Leiden elite, in a very fine binding.

3. **Milne, A.A. (1882-1956), Shepard, Ernest (1879-1976).** *Set of all four Winnie the Pooh books in early editions: When We Were Very Young - Winnie the Pooh - Now We are Six - The House at Pooh Corner. Decorations by Ernest H. Shepard.*

London, Methuen & Co. Ltd., (1924-1928), 2nd/ 1st/ 2nd/ 2nd edition, four volumes, X,(2),99,(1); XI,(5),158,(2); X,(2),103,(1); XI,(1),178,(1) pag., wonderful b/w line drawings throughout and original uniform gilt cloth illustrated by Ernest H. Shepard, top edges gilt. € 1.750

= A desirable set of a landmark of world literature. Just a few quotes from Pooh himself and his comrade Christopher Robin to underline the importance of the works for the science of life:

"Sometimes, said Pooh, 'the smallest things take up the most room in your heart.'"

"Rivers know this: there is no hurry. We shall get there some day."

"You can't stay in your corner of the Forest waiting for others to come to you. You have to go to them sometimes."

"Some people care too much. I think it's called Love."

"You're braver than you believe, stronger than you seem, and smarter than you think."

When We Were Very Young, fourth edition published in November 1924 (first edition was November 6th 1924), in original navy cloth covers with gilt lettering and gilt vignettes to front and back covers. Fine copy with contemporary pen and ink gift inscription on French title: "Gracie from Mother, Xmas 1924."

Winnie-the-Pooh, published in 1926, first trade edition, first issue "First Published in 1926" stated on the copyright page in green cloth covers with giltlettering and vignettes of Christopher Robin and Winnie-the-Pooh, illustrated endpapers with map of 100 Acre Wood and numerous line drawings throughout the book of Pooh and his friends. Fine copy.

Now We are Six, published in 1927, second edition in maroon cloth with giltlettering and vignette of Christopher Robin playing with a train engine on front and Pooh and Piglet on backcover. Some foxing to free endpapers; browning/offsetting from endpapers to divisional title and second-to-last leaf. Small waterspot visible on backcover (diameter ca. 0,8 cm.) and a small strip of upper joint at base of spine seems to have been wet sometime (ca. 2.5 cm.).

The House at Pooh Corner, published in 1928, second edition in salmon cloth, covers with giltlettering and vignette on front. Covers a trifle sunfaded on spine and upper margin. Pastedowns with vague tape-ghosts.

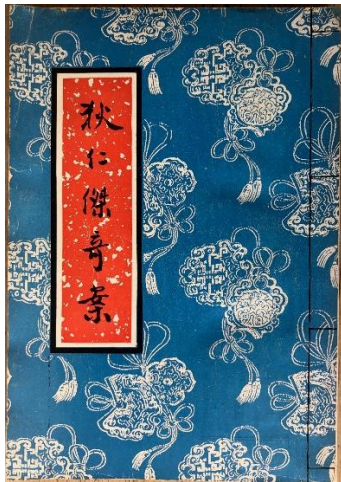

4. **Wong, K.F, Clermont, R.M, Argov, Michael, Stewart, Charles, Ramamurthi, D.S, Sylvain, A, Nakamura, Masaya.** *Nus de (...). Photographies de (...), Complete series of seven volumes published by Editions Prisma: K.F. Wong - Nus de Borneo; R.M. Clermont - Nus antillais. Preface d'Albert Plecy; Michael Argov -Nus d'Israel; Charles Stewart - Nus de Harlem. Preface de Maximilien Vox; Nus de l'Inde. Preface de J.L. Swiners; Nus de Tahiti. Preface de Bengt Danielsson; Nus japonais.*

Paris, Les Editions Prisma, 1961-1968, 7 volumes, ca. 20 fold-out full-page b/w photographic plates of nudes, original uniform plain stiff card wrappers with photo-illustrated dustjackets, 24,2 x 15,4 cm.

€ 550

= Fine set of the attractively designed series of photography books focusing on nude women of one particular country or region; each volume contains photographs by a celebrated local photographer. Nus de Tahiti-volume with title written on spine in biro.

5. **Gulik, Robert van.** *Di Renjie qi an [Ti-Jen-Chieh-Ch'i-An]. (The strange cases of Detective Dee). [The Chinese Maze Murders]. Chinese translation from the English by Robert van Gulik or Gao Luopei zhu. [Original true first Chinese edition; published 3 years before the first English language edition].*

Singapore, Nan-yang-yin-shua-she [Nanyang Commercial Press], 1953, 1st Chinese edition, (8),5 (introd.),(1 blank),199 pag., photographic portrait of the author, 8 illustrations by Robert van Gulik, Chinese text, original wrappers illustrated with white floral design on blue ground, printed title-shield in red, 18,8 x 13,2 cm.

€ 6.500

= First Chinese language Judge Dee mystery publication by Van Gulik. Extremely rare and collectable. In 30 years of interest in Van Gulik's works we have never before seen a copy of this work on the western market. WorldCat lists no

more than ten copies worldwide, with one holding in The Netherlands, one in the UK and eight more in the United States.

Exceptionally fine copy of this notoriously fragile publication from a period of time from which not many books have survived. The Chinese Maze Murders was first published in Japanese in Tokyo in 1951, translated from the author's still unpublished English into Japanese by Van Gulik's friend Ogaeri Yoshio; then in Chinese in Van Gulik's own translation from the English (Singapore, 1953). It was not before 1956 a first Dutch translation was published alongside the first English language edition (both The Hague, 1956).

Judge Dee is a semi-fictional character inspired by the historical figure Di Renjie (c. 630-700), a renowned magistrate and statesman during China's Tang dynasty. In traditional Chinese gong'an (court case) literature, Judge Dee is portrayed as an upright and astute official who investigates and adjudicates complex criminal cases. The character gained prominence in the 18th-century Chinese detective novel Di Gong An (also known as Celebrated Cases of Judge Dee), which was translated into English by Dutch diplomat and sinologist Robert van Gulik in 1949. Van Gulik was inspired by these ancient Chinese plots and decided to write his own Judge Dee mysteries. Robert van Gulik (1910-1967) was a Dutch orientalist, diplomat, musician, and writer. After translating Di Gong An [Dee Goong An], he was inspired to write his own series of Judge Dee mysteries, blending elements of Chinese detective fiction with Western narrative styles. Van Gulik's Judge Dee series comprises 17 novels and short story collections. Van Gulik's Judge Dee novels have been translated in 31 languages and have sold tens of millions of copies worldwide.

6. **Derkzen van Angeren, Antoon P. (1878 - 1961).** *"Waal Lek Rijn Maas". Complete reeks van 32 riviergezicht-etsen op uniek groot papier door de kunstenaar zelf samengesteld voor expositie in 1923 in één exemplaar - geheel intact - in origineel kunstenaarsportfolio.* *"Waal Lek Rijn Maas".* Serie van 32 etsen (riviergezichten), variërend in afmeting van 5 x 10 cm. (h. x b.) tot 19 x 40,7 cm., alle gesigneerd "A. Derkzen van Angeren" en gedateerd "1923" in potlood en afgedrukt op Holland Van Gelder bladen (38 x 56 cm.) (alleen recto), tezamen in origineel door de kunstenaar vervaardigd gevouwen omslag van zwaar handgeschept papier met daarop geaquarelleerde titel "Waal Lek Rijn Maas" en "A. Derkzen van Angeren" door de kunstenaar. € 4.250

= Uniek, compleet "artiest"-portfolio, door de kunstenaar samengesteld voor expositie in De Rotterdamsche Kunstkring, Rotterdam vanaf december 1923 en als geheel door de kunstenaar bij elkaar gehouden.

"In het Rotterdamsch Nieuwsblad van 27 december 1923 valt te lezen: (...) "[Derkzen van Angeren zoekt] de inspiratie voor zijn nieuwste werk landinwaarts langs de grote rivieren: "Zijn nieuwste werk - de portefeuille met etsen, gemaakt op een zomertocht langs onze glorieuse rivieren Maas, Waal, Rijn en Lek bewijst zulks overtuigend. Al zijn niet al deze etsen even volwaardig en zijn erbij waarop met haast feillooze zekerheid heel de wijde het rivierland, in het ijle blinkende zomerlicht, is uitgespannen tusschen de te stellen nerveuse krassen van den etsnaald. Terwijl toch nog

daar, waar de naaldpunt minder geïnspireerd, zwaarder zwoegde onder den last van allermoeijkste problemen het resultaat even boeiend als verrassend blijft voor wie dit magisch lijntjesspel, deze magie van den etsplaat weet te verstaan." Maar de conclusie van de recensent luidt: "Etser bovenal is Van Angeren krachtens den aard van zijn talent. Natuurlijk kan hij ook teekenen in zijn vlotte litho's zelfs met zekeren zwier, maar zoo intens persoonlijk naaldschrif op de koperen of zinken etsplaat gaat toch teloor onder den invloed van weeker gereedschap en dito materiaal. Als etser impressionist blijft deze kunstenaar in elk opzicht het belangrijkste." (Peter Thoben, *Antoon Derksen van Angeren 1878-1961. Een leven voor de etskunst*, pag.11).

Een andere referentie aan dit portfolio wordt gevonden in Rotterdamsch Nieuwsblad van 27 december 1923: "Een collectie van twee-en-dertig klein etsen, vlot opgeworpen krabbels naar onze rivieren, heeft Derksen van Angeren in een portefeuille bijeengebracht om, evenals Maurice Sijs doet met zijn schilderijen van zeilschuiten, hiermee de liefhebbers van watersport, de minnaars van Hollands rivieren te bereiken. (...)".

Enkele van de in de reeks opgenomen etsen werden gereproduceerd in J. Wagner, *Antoon Derksen van Angeren, de bezielende kracht achter de Rotterdamse grafiek*, pag.74ff (deze vermeldingen noemen echter steeds een (veel) latere datum dan die van de etsen in dit portfolio).

Enige soortgelijke reeksen worden genoemd in de inleiding op de catalogus *A. Derksen van Angeren 1878 -1961, Herdenkings tentoonstelling* (Rott., Boymans van Beuningen, 1961): "(...) Intussen blijft hij etsen en het motief, dat hem het meeste boeit en zal blijven boeien is het Hollandse riviergezicht in de stad of in het land. Ca. 1919 ontstaat een reeks *Schetsen van de Maas* (...); in 1924 verschijnt een serie van 18 etsen met landschappen van Merwede, Waal en Rijn, die in 1926 door een suite van 25 gevolgd wordt (...)".

"In 1907 (...) verhuisde [Derksen van Angeren] naar Rotterdam. Hier werd hij de gevangene van het altijd in beweging zijnde water. Er groeide een verwantschap die zijn hele verdere leven zou blijven bestaan. Het rivierenlandschap inspireerde hem telkens opnieuw. Het is verwonderlijk hoe deze kunstenaar met enkele fijne lijnen een beeld en sfeer kon scheppen, die volkomen reëel aandoen. Bij een gezicht op de haven zie je uiteraard schepen, maar je ruikt ook de zilte geur van het water, gemengd met de lucht van olie en teer." (A. Olsthoorn op website middendelfland.net).

Derksen van Angeren wordt vanwege zijn inspirerende docentschap aan de Rotterdamse Academie van Beeldende Kunsten (van 1917 tot 1943), waar hij de eerste docent etskunst werd en een generatie succesvolle Rotterdamse grafici hielp vormen, wel de 'vader van de Rotterdamse grafiek' genoemd.

Uitgebreid foto-dossier met ca. 70 foto's op aanvraag verkrijgbaar.

7. **Gleich, Joseph.** *"De Orange Tuyn Voorgedraagen aandewaare vrienden van Doorluchtig Huis van Oranje & Nassau en aande vrienden van't Vaaderland."*, *contemporain handgekleurde ets*, 30,8 x 40 cm. (beeld), gesigneerd in de plaat "I. Gleich Sc. à Paris" en getiteld, ongedateerd (1787-1788), ingelijst achter glas (33,8 x 43,2 cm.). € 200

= Muller, *Historieplaten*, 4987; *Atlas van Stolk* 4910. Het Rijksmuseum bewaart een ongekleurd exemplaar. Allegorie op het herstel van stadhouder Willem V in 1787. In een tuin met geschoren hagen en fonteinen staan op voetstukken borstbeelden van prins Willem V, zijn vrouw en kinderen. Achterin een standbeeld van de Faam met bazuin Vivat Willem, in de lucht de Pruisische adelaar. Op de voorgrond Vader Tijd, figuur met mercuriusstaf, de wapens van Oranje en Pruisen, de vrijheid en Minerva. Links komt de zon op, rechts onweert het.

The rare print depicts a garden with the five busts of William V, Frederica Louisa Wilhelmina and their three children. The sky is clear and sunny on one side, but shows thunderclouds on the other side, illustrating the difficult political situation the Netherlands were in at the time.

8. **Gleich, Joseph.** *("De Orange Tuyn Voorgedraagen aandewaare vrienden van Doorluchtig Huis van Oranje & Nassau en aande vrienden van't Vaaderland.")*, *contemporain handgekleurde ets vermaakt tot legpuzzel*, 27,6 x 41 cm., gesigneerd in de plaat "I. Gleich Sc. à Paris", kortgesneden in ondermarge met verlies van gegraveerde titel, ongedateerd (1787-1788), fraai ingelijst in mahonie baklijst met schuivend glaspaneel (33,8 x 45,4 cm.). € 200

= Muller, Historieplaten, 4987; Atlas van Stolk 4910. Het Rijksmuseum bewaart een ongekleurd exemplaar. Allegorie op het herstel van stadhouder Willem V in 1787. In een tuin met geschoren hagen en fonteinen staan op voetstukken borstbeelden van prins Willem V, zijn vrouw en kinderen. Achterin een standbeeld van de Faam met bazuin Vivat Willem, in de lucht de Pruisische adelaar. Op de voorgrond Vader Tijd, figuur met mercuriusstaf, de wapens van Oranje en Pruisen, de vrijheid en Minerva. Links komt de zon op, rechts onweert het.

The rare print depicts a garden with the five busts of William V, Frederica Louisa Wilhelmina and their three children. The sky is clear and sunny on one side, but shows thunderclouds on the other side, illustrating the difficult political situation the Netherlands were in at the time.

9. **[Bindings]. Lion Cachet, C.A, Hofstede de Groot, C. (catalogue), Rembrandt Harmensz. van Rijn (1606-1669).** *Splendid full vellum hand-decorated batik elephant folio portfolio binding by C.A. Lion Cachet, one of only 25 unique deluxe copies of the English language deluxe edition on Japanese paper (25 copies) .- ON: The Rembrandt Exhibition at Amsterdam. 40 Photo-Engravings, with a Descriptive text by C. Hofstede de Groot. (Translated from the Dutch by H.J. van der Noordaa).*

Amsterdam/ London, Scheltema & Holkema's Boekhandel/ E.J. van Wisselingh, 1899, textbook: (36) text-pag., title in red and black, head- and tailpiece by Lion Cachet, printed on Japanese paper, elephant folio (68 x 53 cm.); 40 loosely inserted helio-engraved plates by Meisenbach Riffarth & Co., all printed on Japanese paper, after works by Rembrandt, together, loose as issued in the original full vellum portfolio with batik decoration on both covers, spine and turn-ins, elephant folio (70 x 54 cm.).

€ 3.975

= Braches Bouwstoffen 1027; Lion Cachet (1984), p.39f; cf. Koninklijke Geschenken (1988), no.20 (unique deluxe copy for Queen Wilhelmina); cf. Van Leeuwen p.21, no.38 (regular edition). The batik on our copy (no.16 of 25 of the English edition) executed in light green, black, brown, and gilt. "De luxe-editie van deze Rembrandt-portefeuille, die in 1899 in een oplage van 25 stuks verscheen (...) is gevat in een omslag van gebatikt perkament van Lion Cachet. Koningin Wilhelmina en Koningin Emma ontvingen ieder een exemplaar, waarschijnlijk van de commissie die de tentoonstelling georganiseerd had". (Feestelijke geschenken). Braches: "Behalve de "gewone" uitgave op Hollands papier in een halfperkamenten portefeuille was er voor maar liefst hfl. 600,- een luxe uitgave verkrijgbaar. Hiervan waren de platen gedrukt op Japans papier, terwijl de band geheel was bekleed met gebatikt perkament. Van deze

luxe uitgave waren er vier versies, in het Nederlands, in het Engels, in het Frans en in het Duits, in een beperkte oplage van vijftig genummerde exemplaren per taal." Lion Cachet (1984): "In september 1899 werden verscheidene exemplaren van de gebatikte portefeuille tentoongesteld in de boekwinkel van Scheltema & Holkema. een criticus schreef vol waardering: 'Zij zijn inderdaad voortreffelijk van maaksel en versiering. En ook wanneer men persoonlijk aan een minder overrijke ornamentatie nog de voorkeur zou geven, moet men erkennen dat in dit werk van Lion Cachet een pracht van stoffbewerking bereikt is die nauwelijks te overtreffen schijnt'.

Splendid full vellum hand-decorated batik elephant folio portfolio binding by C.A. Lion Cachet, one of only 25 unique deluxe copies of the English language deluxe edition on Japanese paper (25 copies).- ON: The Rembrandt Exhibition at Amsterdam. 40 Photo-Engravings, with a Descriptive text by C. Hofstede de Groot. (Translated from the Dutch by H.J. van der Noordaa).

Amsterdam/ London, Scheltema & Holkema's Boekhandel/ E.J. van Wisselingh, 1899, textbook: (36) text-pag., title in red and black, head- and tailpiece by Lion Cachet, printed on Japanese paper, elephant folio (68 x 53 cm.); 40 loosely inserted helio-engraved plates by Meisenbach Riffarth & Co., all printed on Japanese paper, after works by Rembrandt, together, loose as issued in the original full vellum portfolio with batik decoration on both covers, spine and turn-ins, elephant folio 70 x 54 cm.

10. **Hoytema, Theo van (1863-1917).** *Het leelijke jonge eendje. Naar het sprookje van H. Andersen Geteekend en gelithographeerd door Theo van Hoytema. ("Proefexemplaar").* [Proefdruk/ Proof-copy, the so-called "Weelde-uitgave in portefeuille"].

Amsterdam, C.M. van Gogh, 1893, (1),XXXI leaves (title and 31 leaves (each 28,2 x 22,8 cm., mounted on grey paper mounts measuring 47 x 34,5 cm.), entirely executed in colour lithography by Theo van Hoytema, bound as a blockbook in original clothbacked board portfolio with original lithograph in black and orange on frontcover (14,8 x 26,2 cm.), large folio (48,1 x 37,4 cm.). € 1.250

= Rare proof copy of Van Hoytema's beautiful art nouveau book production. The illustration on frontcover unique to these proof copies and with the text: "Het leelijke jonge Eendje. Naar een sprookje van H. Andersen. Geteekend en gelithographeerd door T. van Hoytema. 1893. Gedrukt bij S. Lankhout & Co. Den Haag. TvH. Proefexemplaar. TvH." De Groot (1977), 131A; Braches, Bouwstoffen 567 and p.312 (with colour reproduction of the frontcover-illustration): "Proefexemplaar. Bij de voorstellingen in zwart, rood blauw en geel is de tekst op steen geschreven en in zwart gedrukt. De bladen zijn op grote vellen grijs papier geplakt. Op de voorzijde is in zwart en rood een gelithografeerd etiket gedrukt."

Van Hoytema (1863-1917) was the most significant Dutch designer and lithographer at the end of the nineteenth century. A founder of the Art Nouveau movement in the Netherlands, Van Hoytema's lithography is still considered the best work produced there, and his The Ugly Duckling one of his most important works. "The real break-through book for Hoytema, however, was Het leelijke jonge Eendje, Hans Christian Andersen's Ugly Duckling, of 1893, in which a balance between close observation and cloisonné-like stylization is fully achieved and the hand-written text is beautifully integrated with the drawn images" (Ackley, "A Hoytema Archive in Boston," Print Quarterly, 2011).

Condition: Paper mounts are of a very brittle nature and there are some marginal tears here and there - the title-leaf however completely torn loose and some larger tears (margins to the mounted plate are large - the lithographs are not affected); first double-leaf cut open along outer margin. Binding some traces of waterdrops; cloth backstrip lacking (covers loose).

11. **Hoytema, Theo van (1863-1917).** *Hoe de Vogels aan een Koning kwamen. Eene Vogelgeschiedenis. Gevolgd naar een oude legende. Geteekend door: Th. van Hoytema.* [PROOF-COPY handcoloured by Th. van Hoytema on large paper/ Copy of the so-called "Prachtuitgave"].

Den Haag, S. van Lankhout & Co. (pasted over with a narrow paper strip "Uitgave van C.M. van Gogh-Amsterdam"), 1892, 31 lithographed plates with text by Theo van Hoytema, **HANDCOLOURED BY THE ARTIST HIMSELF**, printed on gray paper (22,4 x 28 cm.), mounted to cream-coloured stiff paper leaves (31,9 x 41 cm.), loose as issued in original clothbacked board portfolio, the front panel with a coloured lithographed title-plate by Van Hoytema, oblong folio (34 x 42,2 cm.). € 1.400

= Braches, Bouwstoffen 563 "Prachtuitgave"; Braches, Nieuwe Kunst 1892.1209; De Groot 129A; Holland on paper in the age of art nouveau, pag.70-73: "He was a bohemian renegade from an upper-class family in The Hague (...) One might justifiably dub him the "Rembrandt of the birds". (...) This was a breakthrough picture book, intermingling text and images following the example set by English illustrators such as Walter Crane. The text is drawn by the artist's hand rather than typeset, making for even greater visual integration. (...) there are bold flashes of Japanese influence in the design of some of the pages, such as one with stylized clouds and sun and "hanging scroll" format. (...) The hand-coloring of the proof edition involves selective highlighting with opaque white and color rather than complete overpainting."

Very rare proof copy. Theo van Hoytema at his best in his first picture book, the only book for which he also wrote the text himself; coloured by Hoytema himself by hand with watercolour, on separate loose leaves, on large paper! Van Hoytema made five picture books. No deluxe editions of Van Hoytema's other books have been published.

Read the extensive analysis by Paul van Capelleveen (Royal Library of The Netherlands) about the creation of this first picture book on KB online.

Proof copy, initially produced in-house by Van Hoytema in a very small edition and printed by S. Lankhout & Co., but with here with the publisher's address pasted over with a strip on the front cover with "Edition C.M. van Gogh-Amsterdam" (like the copy of the Royal Library, as described by Van Capelleveen) and thus marketed by Van Gogh as a so-called "Beautiful Edition", which cannot be distinguished from the other in terms of content. Van Capelleveen: "Before the trade edition was distributed, Van Hoytema put together a number of test copies in-house. The gray paper sheets printed on one side with lithographs were glued to white cardboard sheets; the loose sheets were placed in a portfolio with closing ribbons. Both The one-sided printing and the format make these test copies different from the trade edition. But there is another difference. (...) These [Proof] copies have been coloured by hand in watercolour by Van Hoytema. That makes these copies more attractive than the somewhat greyish copies of the trade edition."

Van Hoytema (1863-1917) was the most significant Dutch designer and lithographer at the end of the nineteenth century. A founder of the Art Nouveau movement in the Netherlands, Van Hoytema's lithography is still considered the best work produced there.

Mounted title on frontcover of portfolio partly defective; portfolio waterstained in lower margin and all margins duststained; lower outer corners worn; joints splitting at foot of spine. Contents not affected; but first 3 mounts trifle frayed.

13. **Ryff, Walther Hermann (ca.1500-ca.1548).** (*Das New groß Distillier Buch [Distillier-Buch], Wolgegründter Künstlicher Distillation*).

(Frankfurt a.M., Christian Egenolff's Erben, n.d. (1545)), 1st ed., X-CXC lvs [of (6), CCXIX lvs], 323 (of ?) (remaining) woodcuts of distilling apparatus, numerous woodcuts of plants and distilling apparatus in text, woodcut initials, contemporary blindtooled pigskin, quarto (30 x 19,2 cm). € 1.500

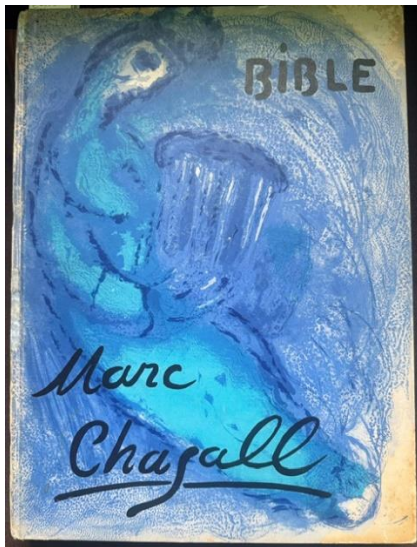
= VD16 R 3978 - Benzing, Ryff, 157; Idem, Egenolff, 223; Idem, Brunswick, 37; Wellcome I, 5668; Waller 8343; Durling 763 (unter Brunschwig); cf. Ferguson II, p.306 (ed. 1556). Not in Nissen.

A work entirely distinct from the 'Kleines Destillierbuch' of Hieronymus Brunschwig's first published in 1500. It begins by describing the general art of distillation, followed by two major sections covering the preparation, application, and effects of plant-based (and occasionally animal-derived) extracts, as well as syrups, spirits, and oils. Compared to Brunschwig's work, greater emphasis is placed on the botanical section. The woodcuts depict distillation apparatus and equipment, and - above all - numerous plants (not listed in Nissen); while derived from earlier Frankfurt woodcut books, they appear here as consistently strong, clear impressions. The woodcuts appear here in contemporary (simple) handcolouring.

Condition: a very poor, very incomplete and damaged copy. Sold as is, with all defects. Lacking all 6 preliminary leaves (incl. title-page), the first 9 text-leaves and final 29 leaves; a further 25 leaves are seriously damaged or largely torn out. The contemporary blindtooled pigskin binding crudely repaired.

Walther Hermann Ryff (c.1500-c.1548) was a German surgeon and author. While little is known about his life, he probably studied pharmacy in Basel. He served as the city apothecary in the northern German town of Güstrow, then moved on to Strasbourg, where he served as city physician from 1532-1540. He left Strasbourg in 1544 following a legal suit involving plagiarism - one of the defining features of his literary career - and went on to Frankfurt, Mainz, Nuremberg, and Kulmbach. He died in Würzburg.

Ryff was a prolific author, translator, and editor. He wrote on a wide variety of subjects, including anatomy, obstetrics, herbalism, mathematics, and architecture. Ryff wrote for a lay audience. His texts were all published in German, rather than Latin, and many of them appeared in small quarto and octavo formats that would be cheap to purchase. His most popular works were manuals that described how to make laxatives, purgatives, and other home remedies that used common flowers, herbs, and fruits.

14. **Chagall, Marc (1887-1985), Wahl, Jean, Schapiro, Meyer.** *Illustrations pour la Bible par Marc Chagall. Text Meyer Schapiro and Jean Wahl. Verve. Revue Artistique et Littéraire, vol. VIII, no. 33 et 34. La Bible. (Illustrations for the Bible). Marc Chagall. First Verve edition.*

Paris, Verve, 1956, 1st ed., (20) text-pag. (French text), 17 colour lithographed plates (incl. title-page), 12 monochrome lithogr. plates, 105 full-page plates and original colour lithographed boards, all by MARC CHAGALL, printed by Draeger Freres (Paris) and Mourlot Freres for the lithographs, folio (36,3 x 26,8 cm.). € 2.750

= Verve 33/ 34. Sorlier 61; Mourlot 117-146. French text, with imprint of co-publisher A.W. Bruna & Zoon, Utrecht. The American edition was published under the title "Illustrations for the Bible".

Marc Chagall was captivated by the Old Testament, and its stories and heroes were a major influence on his work. First published in 1956 as a limited edition artist's book, this series of lithographs depicts some of the Bible's most beloved stories, including the Creation, the expulsion from Paradise, the rivalry of Cain and Abel, Hagar's escape to the desert, and Job's travails. Like all of his work, Chagall's depictions of these stories are filled with bold strokes, symbolism and tradition, humanity and poetry.

Title-page with some foxing. Backstrip skilfully restored at places; traces of handling/ slight browning along board-edges.

Original watercolours by Ernest H. Shepard – illustrator of 'Winnie the Pooh' and the 'Wind in the Willows'

15. **Shepard, Ernest H. (1879-1976).** "*p. 57 'I shed my leaves'" and "p. 59 'I shed my feathers'"*, two original watercolour illustrations on one leaf for the story 'Titty Mouse and tatty Mouse' - IN: Joseph Jacobs, English Fairy Tales Titty on Whatman-board, ca. 24 x 16,2 cm. (visible), titled in pencil below each illustration, matted and framed behind glass (total size 28,6 x 23,8 cm.). € 800
= Jolly funny original watercolours by the master-illustrator: page 57 in the story shows the great walnut tree responding to the news that Titty Mouse has died: "Titty is dead, and tatty weeps... and so I shed my leaves"; page 59 shows the bird answering to that: "I'll ,oult all my feathers" [captioned under the watercolour as: 'I shed my feathers'].

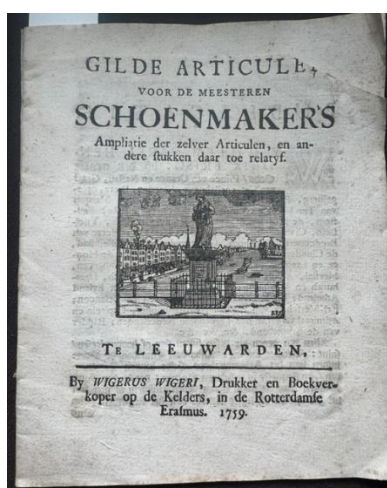
While Ernest Howard Shepard is now best remembered for his immortal illustrations to Winnie-the-Pooh and The Wind in the Willows, he was a wide-ranging artist and illustrator, with an unsurpassed genius for representing children, and an underrated talent for political cartoons.

16. **Shepard, Ernest H. (1879-1976).** "*The old woman and her pig*", original watercolour illustration for The Pancake on Whatman-board, 1957, ca. 26,2 x 17 cm. (visible), monogrammed "EHS" in ink in lower left corner and titled in pencil below the image, matted and framed behind glass. € 950
= Verso with black pen and ink return address: "E.H. Shepard Woodmancote Lodsworth Sussex" (the home address of Shepard from 1955 till his death in 1976).
17. **Shepard, Ernest H. (1879-1976).** "*The Story of Naaman the Syrian. Lighted down from the chariot to meet him*", original watercolour illustration for a children's bible(?) on Whatman-board, ca. 20,2 x 13 cm. (visible), titled on verso, matted and framed behind glass. € 750
= Verso with black biro annotation "The Story of Naaman the Syrian" and "Lighted down from the chariot to meet him" and "Page 108" and return address: "Return to EH Shepard Woodmancote Lodsworth Sussex" (the home address of Shepard from 1955 till his death in 1976).

18. **Shepard, Ernest H. (1879-1976).** (*Old man falling from a ladder*)/ (*Magic broom cleaning*), two original illustrations on one piece of Whatman-board for an unidentified work, ca.1960), pencil, coloured crayon and gouache, ca. 25 x 16,5 cm. (visible), matted and framed behind glass. € 750
= Verso with black ink return address: "Return to EH Shepard Woodmancote Lodsworth Sussex" (the home address of Shepard from 1955 till his death in 1976). Address annotation partly pasted over with paper-tape.
19. **Shepard, Ernest H. (1879-1976).** "*Twelfth night King*", illustration for *Noble Company* (J Compton (ed.), *Beacon Literary Readers, Book Three*, published by Ginn & Company, ca.1961), original drawing, pencil, coloured crayon and gouache on card, ca. 21,5 x 12 cm. (visible), titled in pencil below the image, matted and framed behind glass. € 750
= Verso with black biro annotation "Twelfth Night King" and "Noble Company" and return address: "Return to EH Shepard Woodmancote Lodsworth Sussex" (the home address of Shepard from 1955 till his death in 1976) and with printed label "Copyright Ginn & Company Ltd", the publisher of the book.

20. **[Friesland].** *Gilde articulen voor de meesteren schoenmakers ampliatie der zelve articulen, en andere stukken daar toe relatyf.*
Leeuwarden, "Wigerus Wigeri, Drukker en Boekverkoper op de Kelders, in de Rotterdamse Erasmus", 1759, IV, 12 pag., houtsnede titelvignet (gezicht op beeld van Erasmus door Hendrik de Keyser met haven van Rotterdam in de achtergrond) € 100
= Zeer zeldzaam, slechts 1 ander exemplaar in STCN (Leeuwarden, Tresoar). Bovenmarge van titelpagina kortgesneden.

21. **Keuken, Joan van der (1938-2001).** *Paris mortel*. [Rare first edition with dustjacket in very fine condition].

Hilversum: C. de Boer Jr., (1963), 1st ed., unpaginated, 65 b/w photogravure plates of Paris, beautifully printed on French-fold leaves, and divided into six chapters, original grey cloth with blue lettering and dustjacket, quarto. € 1.250

= Parr/ Badger, *The Photobook* vol.1, pag.248f: While van der Keuken carries on the tradition of the great Paris photobooks, with evocations of Moï Ver and Doisneau, the comparisons to William Klein's New York are unavoidable. Van der Keuken's third and most influential photobook.

Splendid copy with no inscriptions, markings, etc.

Dustjacket with 2 minimal tears (1 cm./ 0,4 cm.) and a few traces of handling, but in better condition than any other copy we traced on the market.

22. **[Amsterdam].** *De Amsterdammer. Weekblad voor Handel, Industrie en Kunst. Jaargang 1, no.1 (1 Juli 1877) - no.27 (30 December 1877).*

Amsterdam, Ellerman, Harms & Co., 1877, 27 afl. in 1 band, modern linnen, folio (36,8 x 27,5 cm.).

€ 350

= Bevat een schat aan informatie over het Amsterdam van eind 19e eeuw, met rubrieken als: Rechtszaken; Amsterdamsche Belangen; Tooneelnieuws; Burgerlijke Stand; Publieke Vermakelijkheden; Ingezonden; Musea. Tentoonstellingen; het feuilleton *In eene winterstad* door Ouïda en vele advertenties van veelal lokale ondernemers en personen. Zeer zeldzaam.

23. **[Amsterdam]. Oosterhuis, Pieter (1816-1885).** *"Openbare Handelsschool te Amsterdam 1901"*, original gelatin silver print on board mount,

36,6 x 42,3 cm. (image), titled on the mount and signed in blindstamp in the mount " P. Oosterhuis Photograph Amsterdam", framed behind glass (total size 58,5 x 58 cm.). € 550

= Pieter Oosterhuis' oeuvre kwam tot stand in een periode waarin de fotografie nog in een experimentele fase verkeerde. Oosterhuis moest zelf zijn platen prepareren en deed dat volgens Haakmans necrologie op uitmuntende wijze. Zijn opnamen maakte hij opeenvolgend in de technieken: daguerreotypie, natte en droge collodion. Zijn afdrukken op albumine zijn haarscherp, helder en contrastrijk. Later gebruikte hij ook de procédés kooldruk en zilverdruk.

24. **[Erasmus]. Metz, Loekie (1918-2004), Erasmus, Desiderius (1466/ 1467/ 1469-1536).**

Erasmuspenning 1969 door Loekie Metz. ERASMUS 1969,

Ø 65 mm, zilver, vz. In komvorm portret naar rechts / kz. Nar die de wereldbol omsluit met rondom op brede rand de tekst: Erasmus.

€ 1.250

= Erasmuspenning 1969, bij de 500e verjaardag van Erasmus, door Loekie (of Loukie) Metz, in de even prachtige als kostbare verzilverd bronzen variant van 65 mm.

Hans de Koning, Penningcatalogus Loekie Metz, no.49: ERASMUS 1969, 25 en 65 mm, zilver en brons (LM en RKST).

vz. In komvorm portret naar rechts / kz. Nar die de wereldbol omsluit met rondom op brede rand de tekst: Erasmus.

"In 1969 was het vijfhonderd jaar geleden dat de grote Nederlandse humanist Desiderius Erasmus te Rotterdam werd geboren. Voor een groot publiek bleef hij voortleven door zijn satire op de menselijke dwaasheid: 'Laus Stultitiae' - De Lof der Zotheid -, waarvan al tijdens zijn leven 43 drukken verschenen. Op verschillende wijzen werd Erasmus in 1969 herdacht. In het kader van deze Erasmusherdenkingen verleende de Rotterdamse kunststichting opdracht een Erasmus-penning te ontwerpen aan de bekende beeldhouwster Louki Metz. De voorzijde van de (...) penning geeft, in een naar rechts gewend profiel, Erasmus treffend weer: met skeptisch opgetrokken wenkbrauwen, ingevallen wangen en dunne dichtgeknepen lippen, zoals wij hem kennen van portretten of uit sommige biografieën. De keerzijde heeft betrekking op 'de Lof der Zotheid' en toont, binnen het omschrift Erasmus, een nar, die de wereldbol omsluit." (bron: De Geuzenpenning, jrg. 23, no.1, 1973).

Piet Esser - Tegen de golven in - IN: De Beeldenaar (1998, no.3, p.115ff): "Bij haar heb je altijd het gevoel dat zij ongecompliceerd, direct tot de aanval overgaat. Haar werk krijgt daardoor vaak iets overrompelends - en een heftigheid die je verbaast. (...) In haar beste penningen vloeien de verschillende vormdelen in een rijk spel van licht en donker in elkaar over. Ook al omdat ze van het begin af aan in brons denkt. Haar werk heeft dan ook vaak iets 'bloeiends'. (...) Holland is rijk aan goeie medailleurs. Maar haar penningen zitten boordevol met - Loekie Metz - en dat is heel wat! Je kan van haar penningen houden of niet - zelden zijn ze vervelend. Daarvoor zijn ze teveel geladen met spontaneïteit. (...) En nu lees ik op een doosje: Erasmus, 1969. Ja hoor dat is hem, en ik til hem in het licht. Wat een weelde aan hoge glansen enWat een weelde aan hoge glansen en fluwelen schaduwen. Alles bloeit aan deze penning als je hem langzaam wentelen laat. Deze is ook weer helemaal vorm geworden zonder enige vaagheid en heeft een fijnzinnige expressie vol levende intelligentie - de achterkant doet goed mee - en wat een plezierig gevoel om in de hand te houden."

25. **Dolendo, Zacharias (1561-1601), Gheyn II, Jacques de (1565-1629) (after).** *"Spiegel vande Doorluchtige, eerlicke, Cloucke, Deuchtsame ende verstandege vrouwen."* (*Exempla virtutis foemineae - Examples of female virtue*). Complete series of 8 engravings by Zacharias Dolendo after Jacques de Gheyn II, with engraved caption below (Dutch text), each ca. 14 x 18 cm. platemark/ 22 x 33 cm. (leaf), ca. 1615 (after) - (before) 1652, plate no. 1 signed "Dolendo schulp." and I de Geyn inven." and "Visscher excude", in the plate, numbered "1"- "8" in the plate, published by C.J. Visscher. € 2.250

= Rarely found as a complete series, with the engraved text and ample margins. "Spiegel vande Doorluchtige, Eerlicke, Cloucke, Deuchtsame ende Verstandege Vrouwen" (Mirror of Illustrious, Honourable, Wise, Virtuous and Prudent Women), complete series of eight engravings designed by Jacob de Gheyn II and engraved by Zacharias Dolendo, originally published as illustrations to Daniel Heinsius' *Spiegel vande doorluchtige vrouwen* (Amsterdam, 1606). The series depicts exemplary women from classical, biblical and historical tradition whose actions embody chastity, fidelity, courage, filial devotion, wisdom and self-sacrifice. Again, very appropriate in the age of the manosphere.

Issued separately by Claes Jansz. Visscher between c. 1615 and 1652, the series belongs to the celebrated humanist tradition of *Exempla Virtutis Foemineae* and ranks among the most attractive small-format Dutch emblematic print series of the early seventeenth century.

The 8 prints include:

1. De vrouwen van Weinsberg dragen hun mannen op de rug de stad uit (The women of Weinsberg carry their husbands out of the city on their backs).
Na de inname van Weinsberg door koning Koenraad III mogen de inwoners meenemen wat zij kunnen dragen. De vrouwen reddden hun echtgenoten door hen letterlijk op de rug de stad uit te dragen, een voorbeeld van huwelijkse trouw en vindingrijkheid.
2. Lucia steekt haar ogen uit (Lucia gouges out her eyes).
De heilige Lucia offert haar schoonheid op om haar kuisheid en eer te bewaren. De voorstelling benadrukt geestelijke standvastigheid boven lichamelijke schoonheid.
3. Hippo kiest de dood boven ontering (Hippo chooses death over dishonour).
Hippo verdrinkt zichzelf om haar eer te bewaren en wordt vervolgens begraven. Dit verhaal was in de renaissance een bekend voorbeeld van vrouwelijke kuisheid en morele vastberadenheid.
4. Een dochter zoogt haar moeder in de gevangenis (A daughter breastfeeds her mother in prison).
De beroemde Caritas Romana. Een dochter houdt haar gevangen moeder in leven door haar heimelijk te voeden met haar eigen moedermelk. Het verhaal gold als het ultieme voorbeeld van kinderlijke liefde en filialiteit.
5. De vrouwen van Gallië verhinderen oorlog (The women of Gaul prevent war).
Gallische vrouwen treden op als bemiddelaars tussen strijdende mannen en weten een bloedige oorlog te voorkomen. De prent verheerlijkt vrouwelijke wijsheid en vredestelling.
6. De vrouw uit Lacedaemon toont haar kinderen aan een tapijtenweefster (The woman from Lacedaemon shows her children to a tapestry weaver).
Wanneer een rijke weefster haar kostbare tapijten toont, antwoordt de Spartaanse vrouw dat haar kinderen haar grootste rijkdom zijn. Een lofzang op moederschap en burgerlijke deugd.
7. Beronica oefent wraak met een steen (Beronica exacts revenge with a stone).

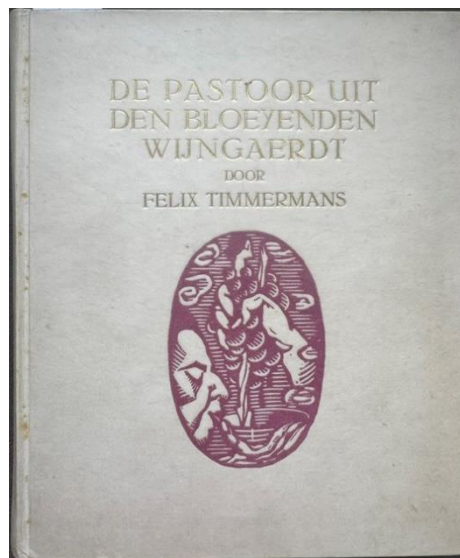
Beronica neemt op ingenieuze wijze wraak op de moordenaars van haar zoon. Het onderwerp werd gezien als een voorbeeld van moederlijke vastberadenheid en rechtvaardige vergelding.

8. Een vissersvrouw verdrinkt zich samen met haar ongeneeslijk zieke man in zee (A fisherman's wife drowns herself in the sea along with her terminally ill husband). Een uitzonderlijk tragisch verhaal waarin een vrouw zichzelf en haar stervende echtgenoot uit liefde van hun lijden verlost. De prent benadrukt zelfopoffering en echtelijke trouw tot in de dood.

26. **Timmermans, Felix (1886-1947).** *Naar waar de appelsienen groeien.* [Één van 25 gesigeneerde luxe exemplaren op handgeschept papier in volperkamenten in kleur geïllustreerde band naar Felix Timmermans].

Amsterdam, P.N. van Kampen, z.j. (1926), 1e druk, (8), 159 pag., fotogr. frontispiece, zw/w illustraties naar Felix Timmermans, origineel volperkament met kleurenillustraties op voorplat en rug naar Timmermans, bovensnede verguld. € 1.250

= Één van 25 gesigeneerde luxe exemplaren op handgeschept papier in volperkamenten in kleur geïllustreerde band naar Felix Timmermans. Met eigenaarsstempel op eerste schutblad. Pracht-exemplaar.

27. **Timmermans, Felix (1886-1947).** *De pastoor uit den bloeyenden wijngaardt.* [Één van 200 gesigeneerde luxe exemplaren op houtvrij papier in volperkamenten band geïllustreerd door Henri van Straten].

Antwerpen, "De Sikkel", 1923, 1e druk, 224,(2) pag., geïllustreerde titel in zwart en bordeaux-rood, zw/w illustraties en bandtekening in rood door Henri van Straten, origineel goudgeletterd volperkament met kleurenillustraties op voorplat en rug naar Timmermans, bovensnede verguld. € 375

= Één van 215 gesigeneerde luxe exemplaren en hiervan één van 200 gedrukt op houtvrij papier in volperkamenten in kleur geïllustreerde band naar Henri van Straten. Het lijkt aannemelijk dat 25 exemplaren van deze limitatie werden gebonden in volperkament. Met eigenaarsstempel op eerste schutblad. Pracht-exemplaar.

28. **[Meteorology]. Buyster, D. Een Waare Beschryving uit Duitschland, het geen ons gemeld werd door Couranten en Nieuws-Papieren, als dat er tusschen den 24 en 25 September 1821, een zwaare Lucht-Verschynsel geweest is (...).** Broadside, 37,5 x 29,5 cm., 2 woodcut illustrations (one with a thunderous sky), letterpress Dutch text and poetic stanzas in two columns with engraved ornament within woodcut zig-zag border, no place, no publisher, z.u., (1821). € 350

= Intriguing broadside and occasional poem relating to an unexplained phenomenon which occurred in the area of Erbach in the Odenwald in Germany. According to the broadside a loud noise and bright light was seen in a large area in the Odenwaldkreis: "Dit zeldzaam lucht-geraas is gehoord op de Dorpen Oberkeinsbach, Langenbrobach, Heimbach, Bellstein, Grumbach. Eberbach, ennz." The author links it to divine intervention. Another source mentions the date August 1821 and with a link to the ghost of Schnellert and Rodenstein, who warns for upcoming war. (Wunderliche geschichte zu Erbach, im Odenwalde, Aacher Zeitung 21 August 1821). No other references could be found on this phenomenon. Perhaps a reference to a very local supercell storm.

"(...) een zwaare

Full caption before the poetic stanzas: "Een Waare Beschryving uit Duitschland, het geen ons gemeld werd door Couranten en Nieuws-Papieren, als dat er tusschen den 24 en 25 September 1821, een zwaare Lucht-Verschynsel geweest is, en dat zo erg, als dat alle Menschen van de omliggende Steeden en Dorpen niets anders dachten, als dat het de laatste Dag der Waereld was, voor het eerst hoorde men een zwaar gedruisch gelyk Bazuynen en Trompetten, en daarna zag men aan de de Lucht de gedaante van een Mensch, hebbende een Blinkend Zwaard in de hand, en vervolgens tot Twee Uren lanng wierd het geheele Fiermament als tot een Vuur verheven ; zo dat allen Christenen der Aarde wel mogten overweegen de Woorden die 'er geschreven staan in de Tweede Algemeenen Zendbrief Petri, het 3 Kapittel het 10 Vaers: De Waereld zal voorby gaan met een groot gedruisch, de Elementen zullen Verbranden, en al wat daar in is zal Verbrand worden."

29. **[Leiden]. Dietrich, Friedrich Christoph.** *"Het Rapenburg te Leijden, zo als het zich vertoonde bij het springen van een schip, geladen met 37000 ponden Buskruid, den 12de Januarij 1807", originele gravure naar een tekening van Franciscus Andreas Milatz,* ca. 26,5 x 34,5 cm., getiteld en gesigneerd "F. Diterich" [sic], ingelijst achter glas (lijst 44,5 x 52 cm.).

€ 325

= Iconische prent van de Buskruitram (Leyden gunpowder disaster) te Leiden. Muller, Historieplaten 5696-b. De ontploffing van het schip met buskruit op het Steenshuur, een gracht in het verlengde van het Rapenburg, te Leiden, de buskruitram van 12 januari 1807. Rechts de Saaihal of Sint Lodewijkskerk.

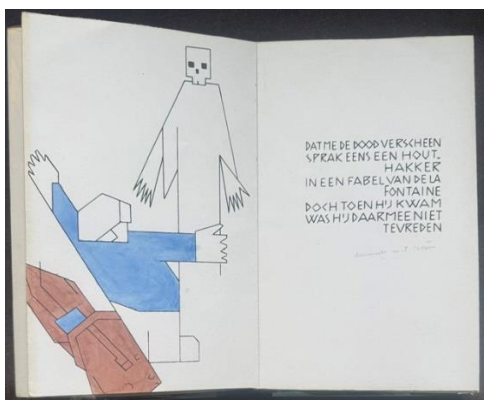
In Leiden was in het centrum aan de Steenshuur een buskruitschip ontploft en Leiden schudde op haar grondvesten. Er waren 151 doden en 2000 gewonden te betreuren en 220 huizen raakten compleet vernield; de klap was tot in Den Haag te horen.

30. **Valk, Hendrik (1897-1986).** *La mort et le bûcheron.*

No place (Arnhem), De Bolckstoren, n.d. (ca.1965), (8) pag. (incl. wrappers), entirely screenprinted by Hans Gaarenhoven in 25 numbered and signed copies, with 2 partly hand-coloured illustrations and original wrappers after Hendrik Valk, signed by Hendrik Valk and Hans Gaarenhoven on the backwrapper, 19,7 x 13,3 cm. € 600

= Very rare, only 1 copy in NCC (Stedelijk Museum, Amsterdam). Copy with several manuscript corrections, presumably by Hendrik Valk, to the screenprinted text. Loose in wrappers (originally glued).

Hendrik Valk was een schilder en graficus uit de twintigste eeuw. Al op jonge leeftijd experimenteerde hij met stiling en abstractie en rond 1918-1920 nodigde Theo van Doesburg hem uit om zich aan te sluiten bij de kunstenaars van De Stijl. Valk verkoos echter zijn eigen weg te volgen. Hij ontwikkelde zijn 'Valk-stijl', waarbij hij vasthield aan de zichtbare werkelijkheid, die hij in sobere rechte lijnen tot de essentie reduceerde. Al het overbodige elimineerde Valk en zo werd hij een meester van 'de klare lijn'. Met uitzondering van de jaren dertig, toen hij een periode meer realistisch werkte - met soms surrealistische of absurdistische uitstapjes - bleef hij zijn leven lang aan die visie vasthouden.

31. **Valk, Hendrik (1897-1986). Een Zwerfer.**

Z.pl. (Arnhem), Opus 40 (in eigen beheer), z.j. (1944), (8) pag. (incl. omslag), clandestien gedrukt in een handgenummerde en gesigioneerde oplage van 100 exemplaren, origineel geniet omslag met illustratie met steunkleur oranje door Hendrik Valk op vooromslag, achteromslag gesigioneerd in ballpoint "Hendrik [getekende illustratie van valk]", 16,5 x 13,2 cm. € 300
= De Jong 982. Zeldzaam; clandestien gedrukt. Titel ontleend aan verhaaltitel. Het verhaal is in druk gedateerd "Dec. 1918" en is in handschrift aangevuld met "zijn wij heden verder" Dec. 1944" [Er zijn exemplaren bekend met een iets andere tekstaanvulling].
Omslag met enige roestvlekjes.

32. **Valk, Hendrik (1897-1986). De 14 kruiswegstatiën [The 14 Stations of the Cross].**

Z.pl. (Arnhem), De Bolckstoren, n.d. (ca.1965), (30) pag. (incl. wrappers), entirely screenprinted by Hans Gaarenhoven in 25 numbered and signed copies, with 14 partly hand-coloured illustrations and original wrappers in gilt and black after Hendrik Valk, signed by Hendrik Valk and Hans Gaarenhoven on the backwrapper, 22,6 x 14 cm. € 650
= Zeer zeldzaam, niet in NCC. Hendrik Valk was een schilder en graficus uit de twintigste eeuw. Al op jonge leeftijd experimenteerde hij met stilering en abstractie en rond 1918-1920 nodigde Theo van Doesburg hem uit om zich aan te sluiten bij de kunstenaars van De Stijl. Valk verkoos echter zijn eigen weg te volgen. Hij ontwikkelde zijn 'Valk-stijl', waarbij hij vasthield aan de zichtbare werkelijkheid, die hij in sobere rechte lijnen tot de essentie reduceerde. Al het overbodige elimineerde Valk en zo werd hij een meester van 'de klare lijn'. Met uitzondering van de jaren dertig, toen hij een periode meer realistisch werkte - met soms surrealistische of absurdistische uitstapjes - bleef hij zijn leven lang aan die visie vasthouden.

33. **[Amsterdam]. Jacobs, J. (printer). "Pertinent en Omstandig Verhaal, Wegens het wonderlyk Mirakel, Het welke op Zondag, den 18. Juny, 1741, aan een Vrouws-persoon, welke zedert eenige Jaaren [~~crossed-out and corrected to: 'Maanden'~~], is Kreupel geweest, geschied is; voorgevallen op de Schaape-Markt, by de ReguliersTooren (...)", planodruk (alleen recto), 30,2 x 16,5 cm., ""t Amsterdam, by J. Jacobs". € 200
= Zeldzaam gelegenheidsdrukwerkje. Voor zover wij konden nagaan niet in Gemeentearchief Amsterdam, STCN of WorldCat.**

Volledige tekst: "Pertinent en Omstandig Verhaal, Wegens het wonderlyk Mirakel, Het welke op Zondag, den 18. Juny, 1741, aan een Vrouws-persoon, welke zedert eenige Jaaren [~~crossed-out and corrected to: 'Maanden'~~], is Kreupel geweest, geschied is; voorgevallen op de Schaape-Markt, by de ReguliersTooren (...)" Onder de predikatie van Hosea 1, vers 10 door een inavvlende dominee uit Den Haag, ontvangt de kreupele vrouw de geest Gods en zij weet dat zij nu zonder gebruik van haar krukken naar huis kan gaan; hetgeen haar ook lukt, al is het vanwege de schok nodig enige tijd in het Gemeentehuis te rusten. Opvallend genoeg zijn de laatste zes regels van het verhaal in een kleinere letter gezet - wellicht vanwege breedspakigheid van de enthousiaste reporter en het naderende einde van het tekstblad?.

Het blad is helaas erg kort afgesneden en raakt de letters.

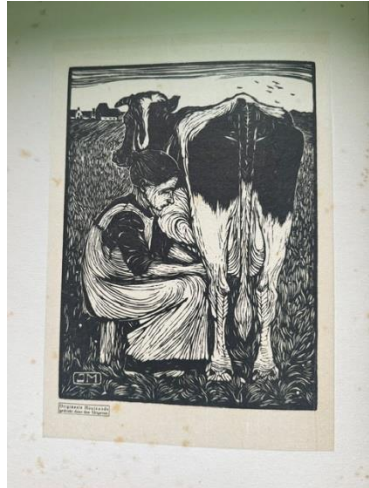
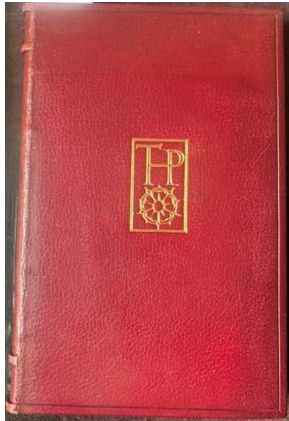

34. **[Halcyon Press]. Roland Holst, A. Uit zelfbehoud. [Één van enkele exemplaren binnen de 40 luxe-exemplaren die werden gebonden in verguld heelleder door Louis Malcorps].**

Maastricht, De Halcyon Pers, 1938, 1e druk, (4),138,(2) pag, met de hand gezet uit de Bembo en gedrukt door A.A.M. Stols in zwart en rood in 40 genummerde exemplaren op geschept Van Gelder Zonen papier. € 850

= Halcyon Pers 8. Van Dijk 436. Één van enkele exemplaren binnen de 40 luxe-exemplaren die werden gebonden in verguld en blindgetsempeld bruin marokijn met het Halcyon Pers logo op het voorplat, de rug met ribben, bovensnede verguld, blindgestempelde turn-ins, gemarmerde schutbladen, originele omslagen en rug meegebonden, gesigineerd "L. Malcorps". "Enkele exemplaren werden door Louis Malcorps met de hand gebonden" (colofon). Exemplaar no.2 met eigenaarsnaam "M.E. [Maria Elisabeth] Roland Holst van Tijen", de moeder van Adriaan (Jany) Roland Holst, op eerste schutblad.

Enkele heel lichte schaafplekjes (voet van rug en onderscharnier).

35. **[Mankes, Jan]. Plasschaert, Albert, Havelaar, Just. Jan Mankes. Met een inleiding door A. Mankes-Zernike.** [Met ORIGINELE HOUTSNEDE door Jan Mankes]. Utrecht, J.A.A.M. van Es. 1927, (2),60 pag., frontispiece zelfportret, 1 originele houtsnede op Japans papier, 30 gemonteerde platen en origineel linnen met gemonteerde plaat door Jan Mankes, quarto (32,5 x 25 cm.). € 650
= Mooi exemplaar, licht roestvlekkig. Bevat een tekstdeel van 60 pagina's, voorzien van een nawoord van de uitgever J.A.A.M. van Es, gevolgd door een oeuvrecatalogus. Bevat verder één originele houtsnede ('Koemelkster'. De Groot P19) en 31 gemonteerde illustraties door Jan Mankes (incl. zelfportret op voorplat en frontispiece zelfportret).

36. **Toonder, Marten (1912-2005), Nol, Rob van der (ed.), Bruggeman, Jan (ed.), Matla, Hans (ed.). Metro. Satirisch ondergronds tijdschrift van 15 november 1944 tot en met 29 juni 1946. Voorwoord Marten Toonder. Inleiding door Ger Apeldoorn en Nel ten Brug.** [Één van 26 ongebonden exemplaren in een luxe speciaal vervaardigde overslagdoos voorzien van een verantwoordingspagina die door Marten Toonder werd geletterd en van zijn signatuur voorzien, uitsluitend voor medewerkers, niet in de handel]. 's-Gravenhage, Uitgeverij Panda, 1994, 292 pag., illustraties door Marten Toonder e.a., in katernen als uitgegeven in een luxe speciaal vervaardigde overslagdoos van wit kunstleer met titel gestempeld in zwart, quarto (30,8 x 23 cm.). € 375
= Facsimile herdruk van het ondergrondse satirische tijdschrift waarvan - deels clandestien - 36 afleveringen verschenen bij uitgeverij D.A.V.I.D. van 15 november 1944 tot 29 juni 1946. Één van 26 ongebonden exemplaren in een luxe speciaal vervaardigde overslagdoos voorzien van een verantwoordingspagina die door Marten Toonder werd geletterd en van zijn signatuur voorzien, uitsluitend voor medewerkers, niet in de handel.

37. Batavia, de hoofdstad van Neerlands O. Indien, in derzelver gelegenheid, opkomst, voortreffelyke gebouwen, hooge en laage regeering, geschiedenissen, kerkzaaken, koophandel, zeden, luchtsgesteldheid, ziekten, dieren en gewassen, beschreeven. Met Platen.

Amsterdam/ Harlingen, Petrus Conradi/ Volkert van der Plaats, 1782-1783, 4 parts in 1 volume, 147,(1); (2),108; (2),171,(1); (2),103,(1) pag., engraved allegorical frontispiece, 4 title-pages printed in red and black with identical engraved title-vignette, folding map of Java, folding view of Batavia, folding maritime view of the Island of Onrust, folding view of the Cape of Good Hope, 2 folding plates with birds and animals, 2 folding plates with 4 views of Batavia, and 3 folding plans of Batavia (incl. the "Groote Nieuwe platte Grond van Batavia" engraved by A. van Krevelt), all engraved by M. Sallieth after H. Kobell Jr., contemporary halfcalf, spine with gilt with raised bands, quarto. € 1.950

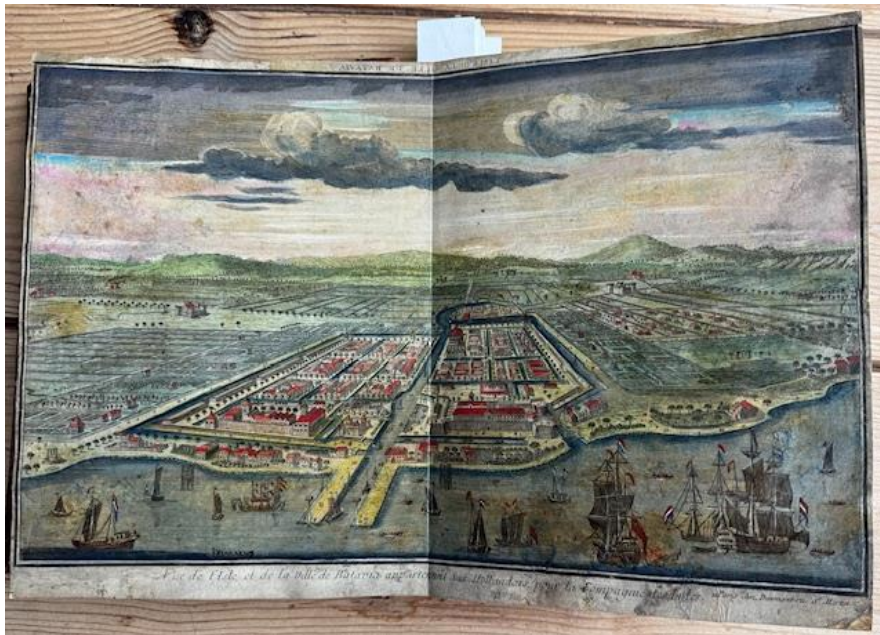
= Fine copy with ample margins and sharp impressions of the plates and views. Tiele 77; Landwehr, VOC, 499; Bastin/ Brommer N 22. Anonymously published extensive account on the city of Batavia (now Jakarta) and capital of Java and former local headquarters of the VOC (Dutch East Indies Company). The author claims it was a tremendous effort to complete the work and that he could rely on interviews with high officials from the VOC, Church and Chamber of Commerce for his information. Includes the large folding plan of Batavia (66,5 x 39,5 cm. (platemark)) drawn by order of Governor-General P.A. van der Parra and engraved by A. van Krevelt. All engravings were done by M. Sallieth after H. Kobell Jr., but five of these delicate plates were in fact made after drawings by Johannes Rach (Het gouvernement te Batavia, De Markt te Batavia, De Diestpoort te Batavia, 't Kasteel te Batavia and a view depicting the harbour of Batavia).

The first part gives a geographical and historical description of the island of Java and the city of Batavia. The second part describes the historical development and present state of government by the VOC. The third part presents a complete survey of the VOC trade and finally, the fourth part describes the Javanese flora and fauna.

Batavia, the capital of the Netherlands Indies, began as a trading outpost of the Dutch East India Company around 1610 and was formally established as such in 1619 by Jan Pieterszoon Coen. Constructed on the site of the former Banten port of Jayakarta, it functioned as the VOC's regional administrative center. The city was laid out in a typically Dutch fashion, with canals and fortified walls designed to defend against incursions from Mataram, while nearby areas were intentionally cleared of inhabitants to form a defensive buffer.

Over time, Batavia grew into a key hub for Chinese settlement, where Chinese inhabitants lived according to their own legal traditions. Yet increasing friction between Dutch authorities and the Chinese community led to the violent massacre of Chinese residents in 1740. The city's society was also shaped by a substantial enslaved population, largely of Balinese origin, whose presence contributed to the development of a diverse and continually evolving mestizo culture.

Contents fine. Spine-ends and corners restored; upper joint starting; top leather section of backstrip loosening.

38. **[Batavia]. Rijne, Jan van.** *"Vue de l'isle et de la ville de Batavia appartenent aux Hollandois, pour la Compagnie des Indes."* Optical bird's eye view of the whole city of Batavia with ships in the foreground, contemporary handcoloured and gomme engraving on laid paper after Jacobus van Rijne, 26,8 x 39,9 cm., Paris, Daumont, ca.1780. € 375
 = Very attractive bird's eye view of the whole city with ships in the foreground, in fine handcolouring. Located at the mouth of the River Ciliwung, Jakarta was the site of a colony with port that dates back perhaps to the fifth century. In 1619 the Dutch took and razed the existing city of Jayakarta (meaning "glorious fortress" in Sundanese) and built the walled city of Batavia, which became the capital of the V.O.C. The print shows Batavia as it was circa 1655. Feith 78 A1; Cat. 300-jarig bestaan Batavia, 208,1; Brommer, Batavia, K 51. Folded in the middle.

Optical print or perspective view, also called 'vue d'optique', which were early travel-souvenirs, made to be viewed through a so-called zograscope, or other devices of convex lens and mirrors, all of which produced an optical illusion of depth.

"Vue de l'isle et de la ville de Batavia appartenent aux Hollandois, pour la Compagnie des Indes." Optical bird's eye view of the whole city of Batavia with ships in the foreground.

39. **[Batavia]. Bergmuller, Johann Georg (1688-1762).** *"Batavia die Haupt-Stadt, Festung und Residenz des Hollandischen Gouverneurs am Fluss Jacatra in Ostindien auf der grossen und herrlichen Insel Java." / "Batavie la Ville capitale, la Forteresse et la Residence du Gouverneur generale des Hollandois, au fleuve Jacatre des Indes, sur le grande et superbe Isle de Jafa."* Optical view of the harbour, capital, castle and residence of the Gouvernor-General of the Dutch in Batavia on the magnificent island of Java, Indonesia. original handcoloured engraving on laid paper, 29,2 x 41,5 cm., Augsburg, ca.1760, under deluxe passepartout. € 550
 = The rarest of all Batavian optical prints depicting a magnificent bird's eye view of the town as seen from the sea with a huge variety of warships and merchant-ships crowded in the harbour. Fine copy. Feith 78 D; Cat. 300-jarig bestaan Batavia, 208,4; Brommer, Batavia, P 34.

Optical print or perspective view, also called 'vue d'optique', which were early travel-souvenirs, made to be viewed through a so-called zograscope, or other devices of convex lens and mirrors, all of which produced an optical illusion of depth. Originally part of the 'Collection des Prospects' by G.B. Probst.

40. **[Batavia]. Habermann, Francois Xavier (1721-1796).** *"Die innere Aussicht des Castells in Batavia [Jakarta] nebst der Schloss Kirche / Vue interieure de Palais de Batavie avec l'Eglise du Chateau."* View of the inner courtyard of the castle at Batavia, Indonesia. original handcoloured engraving on laid paper, 29 x 40,5 cm., Augsburg, ca. 1760, under deluxe passepartout. € 250
 = Handsome view, after J.W. Heijdt, inside the castle of Batavia, depicting the parade-ground with on the left side the houses of the Raad van Indië and on the right side the castle-church, the house of the governor-general and the

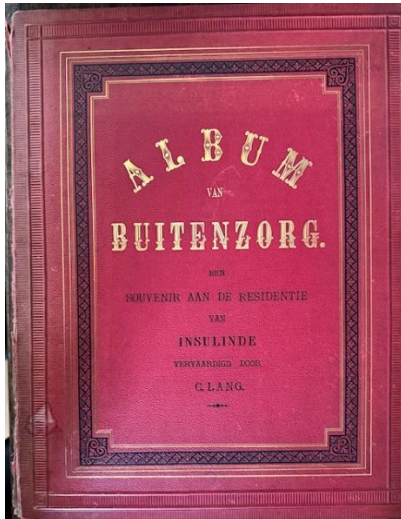
buildings of the government, in the background the sea with ships.

Optical print or view, also called *vue d'optique*, which were early travel-souvenirs, made to be viewed through a so-called zograscope, or other devices of convex lens and mirrors, all of which produced an optical illusion of depth.

Originally part of the 'Collection des Prospects' by G.B. Probst. Feith 78c; Cat. 300-jarig bestaan van Batavia 208,3.

Good copy. Paper slightly browned. A few creases, tear repaired on unsharp fold. General age-related toning and/ or occasional minor defects from handling.

"Die innere Aussicht des Castells in Batavia [Jakarta] nebst der Schloss Kirche / Vue interieure de Palais de Batavie avec l'Eglise du Chateau." View of the inner courtyard of the castle at Batavia, Indonesia.

[Indonesia]. LANG, Carl Emanuel Friedrich (1830-1906). *Album van Buitenzorg. Een souvenir aan de residentie van Insulinde. Vier en twintig onveranderlijke lichtdrukken.* [A rare and fine album of photographic views of Indonesia in the nineteenth century].

Buitenzorg (Bogor, Indonesia), n.d. (ca. 1888), photolithographed title-page and plate-index ((3) pag.) and 24 numbered collotype views on card mounts of Buitenzorg and its region (all different sizes, but on average ca.20 x 25 cm. (image)/ all mounts 32,2 x 41,3 cm.), loose as published in the original publisher's gold-, black- and blind-blocked red cloth over boards portfolio, folio (43 x 33,5 cm). € 2.250

= A scarce album featuring 24 high-quality photographic plates depicting the palace and botanical gardens of the Governor-General of the Dutch East Indies, along with architectural and landscape scenes in and around the city of Buitenzorg, Java (present-day Bogor, Indonesia).

The first eleven images focus on the governor's residence and its gardens, showcasing lakes, pathways, fountains, water lilies, and a wide range of trees. Many of these scenes include local Indonesians in the background, enhancing the ambiance and providing a sense of scale.

The remaining thirteen plates present various views of the surrounding area, including buildings (such as the railway station), roads, mountains-one featuring an active volcano-forests, rivers, villages, and agricultural settings. Several images depict local inhabitants engaged in everyday activities. One plate illustrates shops and people in the Chinese district, while another portrays a European figure accompanied by (apparently) local workers.

The nicely ornamented title-page, with its decorative border and ornate initial, may have been designed by Lang himself. A printed key to the plates, provided in both Dutch and French, briefly identifies each scene.

The German-born Carl Lang (1830-1906) went to Indonesia in the 1860s, where he made his name as photographer and lithographic artist. He obtained government posts as lithographer of the Topographic Bureau in Jakarta and draughtsman of the Botanical Garden in Buitenzorg. He moved to the Netherlands shortly before his death.

Fine copy with only slight wear to extremities of portfolio. A rare and fascinating set of photographic Indonesian views.

[Indonesia]. Donker, C. *Gezichten van Java*. Two portfolios containing 24 fine albumen photographic views of Java. Den Haag, C. Donker, 1891, 2 (of 3) volumes, each with a title-leaf with plate-index on verso, printed on card and 12 albumen photographs of Java (24 plates in total), each mounted on card mounts within a border printed in red and with descriptive caption below (all ca. 21,2 x 26,8 (image)/ 32,5 x 40,2 (mount)), loose as published in two original uniform red cloth portfolios blocked in black and in gilt, oblong folio (34 x 41 cm.).

€ 3.600

= Very rare. The portfolios complete in itself, but a third portfolio with 12 more photographic plates was issued the same year. We could locate only three complete copies (3 volumes) in WorldCat (Koninklijke Bibliotheek, The Hague, Staatsbibliothek zu Berlin and Bibliothèque Nationale de France), with no further odd volumes added. C. Donker was a publisher located in The Hague (Sundastraat) with little further information available, apart from their adverts for these portfolios available at their publishing company and some specific addresses in The Netherlands. "Gebr. Donker en Co." ran an art and art supply studio in Soerabaya around 1892 and advertised the three portfolios as "*Gezichten van Java*", 3 keurige mappen, bevattende 36 uitgezochte Photographieën" for hfl. 45,- in 1890 by pre-subscription, a tremendous sum at the time. Reportedly the publication of these portfolios led to the bankruptcy of the firm. Plate-volume 1 contains: 1. Het Residentiehuis te Soerabaya; 2. Riviergezicht te Sourabaya; 3. Weg naar Prigen te Soerabaya; 4. Riviergezicht bij Modjokerto; 5. Proboling; 6. Bezoeki; 7. Malang; 8. Aloon Aloon te Blitar; 9. Hangbrug van rottan te Blitar; 10. Spoorwegviaduct te Lawang; 11. Badinrichting te Wendid; 12. Een Inlandsch feest te Blitar.

Plate-volume 2 contains: 1. Het Residentiehuis te Semarang; 2. Het Post- en Telegraafkantoor te Semarang; 3. De Militaire Apotheek te Semarang; 4. De nieuwe Kali met aangrenzende kantoren te Semarang; 5. Bodjongsche Weg te Seamarang; 6. Het Kampement Pontjol te Semarang; 7. De weg voor het Residentiehuis te Djocja; 8. Afgoden in messeumgarde ten Residentiehuize te Djocja; 9. Aloon Aloon voorde Kraton van den Sultan te Solo; 10. Tempel : Tjandie Sewoe" Residentie Soerakarta; 11. Pedoppo van den Pangeran Mangkoe te Solo; 12. Boschgezicht.

Both portfolios with some wear to extremities and folds, but still in very fine condition.

41. **Philips, Jan Caspar (1680-1775).** *Original drawing/ design on the history of the Holy Land as used for the frontispiece of the second volume of "Algemeene histori van het begin der wereld af tot den tegenwoordigen tijd toe" by K. Westerbaen Wz., as published in 1737 (Utrecht, Hermannus Besseling),*

grey ink and wash, ca. 17,1 x 11,9 cm., undated (1736).

€ 1.250

= Allegory on the history of Israel, the cartouches - still blank in this original design - later filled-in with "Algemeene histori van het begin der Wereld af tot den tegenwoordigen tyd toe. uit het Engelsch vertaald door K. Westerbaen W.Z. Tweede Deel." en with printed address -also still blank in this design: "T'Utrecht, by Hermanus Besseling." and the artist name - blank in the design : J.C. Philips inv. et fecit 1737."

A Jewish high priest in conversation with an angel, with burning flame on the head as a symbol for belief. In addition to them a crowned woman who points to her scepter on the tables of law. In the foreground putti that show sheets of paper on which the different names of the tribes of Israel. In the background tent encampments of the Israelites, with the copper serpent, and the Sinai mountain. In the frame of the cartouche medallions with biblical performances.

Jan Caspar Philips (1690–1775), was a German engraver who settled in Amsterdam. In 1725 he became the teacher of the engraver Simon Fokke and his nephew Caspar Philips. He contributed engravings to Jan Wagenaar's 'Hedendaagse Historie' and made the engravings in 1743 for Kornelis de Wit's 'Verzaameling van Afbeeldingen van Doopsgezinde Leeraaren'. He died at Egelantiersgracht.

Trimmed; previously folded vertically. Verso w. illegible old ink annotation and traces from former mounting.

42. **Cohen, Fré (1903-1943).** *Inventum*, vierkante kartonnen verpakkingsdoos naar ontwerp van Fré Cohen.

Bilthoven, Inventum, [ca. 1930], karton met versierd papier, bedrukt in rood, geel, blauw en zwart aan de 4 zijden rondom en op het deksel (uitgave als schuifdoos), 23 x 23 x 20 cm.

€ 250

= Prachtige Amsterdamse School versiering van Fré Cohen. Zeldzaam! Van Dam/ Van Praag, Fré Cohen, Leven en Werk 758 en vergelijk kleuren-illustratie p.103 (dit is een variant van de afgebeelde doos in dezelfde kleurstelling, maar met een deksel dat geheel over het onderste deel van de doos heen schuift (schuifdoos)).

Inventum was een bedrijf dat vanaf het begin van de 20e eeuw vooral huishoudelijke apparaten zoals elektrische strijkbouten, ventilatoren, broodroosters en straalkachels verkocht. Het krachtige ontwerp laat invloeden van De Stijl en van het constructivisme zien. Mooi bewaard exemplaar.

43. **Schoonhoven, Jan (1914-1994).** *"M-V", Embossing/ Relief print on handmade paper,* 59 x 50 cm., titled and numbered "M-V - 8/120" and signed and dated in pencil "Schoonhoven 1972", Galerie M (Bochum, Germany), mounted "floating" in a white wooden frame, behind art glass (82,8 x 73 cm.). € 4.975
= Relief print from the famous M series, that Schoonhoven published with Galerie M in Bochum in 1972. The complete folder consists of a total of 8 different relief prints, this copy being number M-V.

Jan Schoonhoven (Delft, 1914 - Delft, 1994) is widely known for his extensive and systematic investigations into light, form, and volume through his sculptural wall reliefs and works on paper, was a co-founder of the experimental Dutch Nul Group in 1960 in Delft, The Netherlands - the Dutch equivalent of ZERO - and played a central role in the Nederlandse Informele Groep (Netherlandish Informal Group).

Jan Schoonhoven developed an artistic style governed by order, geometry and repetition is best known for his minimalist papier-maché reliefs and ink drawings from the 1960s. In the 1970s, his work veered toward grid-based formalism, and in the 1980s he made gestural drawings that referenced architectural form and space. A postal employee for 30 years, an occupation that profoundly shaped his views on objective, non-referential, non-hierarchical production. Schoonhoven's clerical career was cut short after a 1967 performance piece, in which Yayoi Kusama painted Schoonhoven's nude body with polka dots at the Stedelijk Museum in Amsterdam and is associated in Europe with fellow Nul artists Henk Peeters and Jan Henderikse, as well as Piero Manzoni and Lucio Fontana.

Flip Bool and Enno Develing, typescript unpublished interview with Jan Schoonhoven, 11 January 1984, Henk Peeters Archive, RKD, Netherlands Institute for Art History, The Hague. Cited in: Antoon Melissen, Jan Schoonhoven, Rotterdam 2015, p. 88): "In 1964, the Dutch Nul group exhibited with German Zero artists Heinz Mack, Otto Piene and Günther Uecker at the Gemeentemuseum The Hague. Under the exhibition title 'Zero-0-Nul', Jan Schoonhoven, Armando and Henk Peeters emphasised the specifically Dutch character of their ZERO-works. This was reflected in a predilection for industrial materials and a nod to ready-mades, to everyday objects 'declared as art'. Jan Schoonhoven showed in The Hague his installation Kartonwand (1964), a stacking of unprocessed strips of rib cardboard. In retrospect, Schoonhoven judged this method of working as 'truly ZERO' because, after all, it originated '(...) from ZERO theories, the isolation of materials that thereby acquire a new reality."

44. **Blaeu, Willem Jansz. (1571-1638), Blaeu, Joan (1596-1673).** *Novus Atlas, Das ist Weltbeschreibung Mit schönen neuen ausführlichen Land-Taffeln in Kupffer gestochen und an den Tag gegeben. Ersten Theils, Ander Stuck. Niederlandt* [Niederlandt/ Low Countries/ Netherlands]. [Volume 1, part 2]. (*Theatrum Orbis Terrarum, sive Atlas Novus, Pars Secunda*).

Amsterdam, Ioh. Blaeu, 1647, vol. 1, part 2 only, comprising the Low-Countries only, (48) text-leaves (incl. index), handcoloured engraved title heightened with gold and 36 contemporary handcoloured engraved maps and plans and one view (34 double-page, 1 half-page (Zutphen), 1 folded view (Duinkerken)), text in German, 20th cent. full vellum with gilt spine, all edges gilt, folio (52 x 37 cm.). € 9.500

= Koeman I, BI 33. Contains the following maps:

General Map of The Netherlands ("Novus XVII Inferioris Germaniae Provinciarum Typus"), Brabant (5 maps: "Brabantia Ducatus", "Brabantiae Lovanium" (Louvain), "Brabantiae Bruxellae" (Brussels), "Brabantiae Antverpia" (Antwerp), "Brabantiae Sylvaducis"), "Ducatus Limburgum" (Limburg), "Lutzenburg Ducatus" (Luxembourg), "Leodiensis Dioecesis" (Liege), "Namurcum Comitatus" and "Comitatum Hannoniae et Namurci descriptio" (Namur) (2 maps), "Artesia Comitatus" (Artois), Flanders and Zeeland (5 maps: "Flandria et Zeelandia Comitatus", "Flandriae Teutonicae Pars Orientalior", "Flandriae Teutonicae occidentalis", "Gallo Flandria", "Flandriae Partes Duae"), "Mechlinia et Aerschot Ducatus" (Mechlen/ Malines/ Mechelen), "Geldria Ducatus et Zytania Comitatus" (Geldem/ Gelderland), "Grafschafft Zutphen" (half page), the Rhine and Meuse (Rijn and Maas) "Rheni et Mosae", Holland (3 maps: "Hollandia Comitatus", "Hollandiae Pars Septentrionalis (...) Westvriesland en 't Noorderkwartier" (Noord-Holland), "Rhenolandiae et Amstellandiae", "Delflandia, Schielandia et Insulae trans Mosam" (Delfland), "Zuydhollandia"), "Zeelandia Comitatus" (Zeeland), "Ultraiectionum Dominium" (Utrecht), "Frisia Occidentalis" (Friesland), "Groninga Dominium" (Groningen), "Transiselania Dominium vernacule Over-Yssel" (Overijssel), "Drentia Comitatus" (Drenthe/ Drente), "Tabula Bergarum ad Zomam Stenbergae", "Fossa Sanctae Mariae", large marine chart and panoramic view of Dunkirk (45 x 70 cm.) "Afbeeldinge van de vermaeerde Seehaven ende Stadt van Duynkercken (...)", "Tabula Castelli ad Sandflitam [Santfliet]".

Condition: marginal foxing and occasional minor imperfections, small area of worming in lower margins of two leaves, final index-leaf cut short and laid down to final free endpaper (map-index present, with loss of text on verso); view of Dunkirk with tear at top of fold (ca. 7 cm. with tape-ghost visible).

Provenance: Christie's 1977, July 13, lot 172.

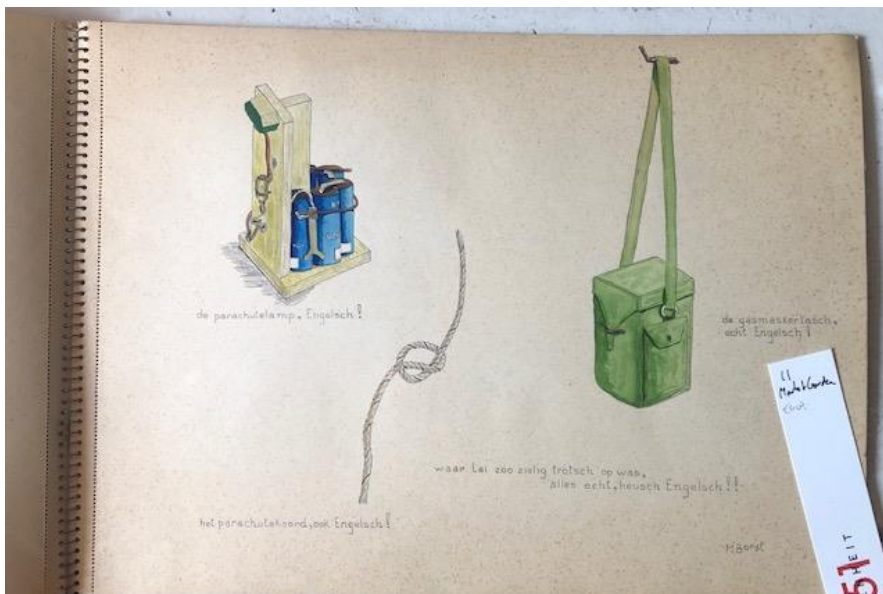

45. [Papertoys. Shadowtheatre]. **"Schaduwbeelden-Theater (Chineesche Schimmen) met beweegbare figuren Eene vroolijke uitspanning voor Jong en Oud."** (Shadow theatre (schaduwtheater) with movable figures),

mounted coloured lithographed board theatre with depiction of a proscenium and stage with an orchestra below the stage, the stage scene itself opening on hinges to reveal transparent paper on which to project the shadows of the silhouettes, 19 (of 20) silhouette figures, mostly with hinging parts with metal handles for moving them, with original accompanying text-booklet/manual (15,(1) pag., illustrated, Dutch edition, original stapled illustrated wrappers) with code "No. 4468/87/87A/87B holl.", containing a short instruction for setting-up, a preface and 10 different sketches on rhyme to perform, no publisher (Sala-Spelen), n.d. (ca.1890), as issued in original wooden box, upper lid with mounted coloured lithographed plate, and issue code "4468", 33,6 x 48,3 x 4,8 cm.

€ 750

= Very rare, attractive and complete shadow-theatre. Contains the following scenarios: Jan de worstkoopman, Bij den tandarts, Wachthuisje met seinlicht en spoortrein, De hengelaar, Late thuiskomst, De stoute knaap, Twee kijkende vrouwen en de majoor, Vuurtoren en stoomboot, Drinkbroer en politieagent, Koffietante en roker, De clown en zijn poedel, De worste-eter en de vrouw met den bezem, De drinkbroer en de vrouw met den bezem. The silhouettes depicting i.a. a dentist with his patient, a constable, a drunkard, a baker, a lady drinking tea, a lighthouse, a boat with coloured portholes and a locomotive with carriages. Another copy located of this same theatre, with the same issue-code "4468" has the imprint printed on the lid of the box: "Uitgave van de 'Sala-spelen met het roode zegel'". Lacking one silhouette; upper lid slightly soiled and lacks the sides.

46. [Operation Market Garden]. **Borst, M. (artist).** *Original Dutch sketchbook made during Operation Market Garden.* [Authentic World War II document].

Sketchbook (spiralbound (37,5 x 27,2 cm. (h.xb.), "R.V.H. spiraal schetsboek No.1305, Uitgave R. Verseveldt, Den Haag"), 10 leaves, each with original handcoloured drawings in pen and ink and colours, signed on each leaf in black ink "M. Borst". € 400
 = Personal and authentic World War II memorial album by the Dutch Mr. M. Borst, living at the time in 1944 at Tullekensmolenweg 62 in Beekbergen (according to a 'lost and found' advertisement found in a newspaper (via Delpher) dated April 29, 1944). During Operation Market Garden, evacuees from Arnhem and the immediate vicinity were taken care of in his home. With the drawings the artist captures this special period and gives a close insight into the experience and the togetherness that begins in the house with evacuees under the constraints of war. Among other things, the following are captured in image: pastimes such as chess-playing, lighting problems and the ingenious solutions to bring light, the manufacture of homemade candles, special war finds such as a "parachute lamp, English", the "gas mask bag, really English!".
 A final leaf apparently was taken from the album.

47. **Lissitzky, El.** *Wendingen*. Year 4, no.11 (*H.P. Berlage on Frank Lloyd Wright*). [With original constructivist or avant-garde wrappers designed by El Lissitzky], Amsterdam, De Hooze Brug, (1921), 1st ed., 38 pag., 21 b/w photo-gravure illustrations, original colour lithographed wrappers by EL LISSITZKY, raffiabound as a blockbook, large quarto (33 x 33,43 cm.). € 2.200
 = Le Coultre 4 - 11d; Lissitzky-Kuppers 70; Purvis 3-6; Global Avantgarde Netherlands 9.
 Special issue devoted to the work of the American architect Frank Lloyd Wright with an introduction and text (in Dutch) by H.P. Berlage and with the famous wrapper design of the cosmos in constructivist style colour lithography by the Russian artist El Lissitzky (1880-1941). The cover-design is considered a landmark in terms of international book design.
 One section of the raffia on frontwrapper lacking.; paper over spine rubbed and spine-ends worn; upper corner frontwrapper creased and small tear in centre top margin (1 cm.); traces of handling/ minimal soiling. Fine copy.

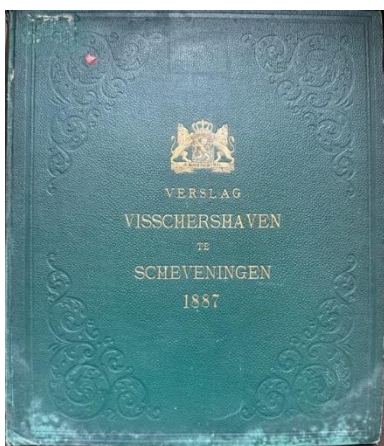
48. **[Onafhankelyken]. Boot, H.F.** "De Onafhankelyken" van 1912 tot 1922." *Beschreven door H.F. Boot, secretaris, met houtsneden door leden van de vereeniging.* [Één van 50 genummerde exemplaren gedrukt op Japans papier (Onafhankelijken)].

Amsterdam, De Hooze Brug/ De Onafhankelijken, (1922), (24) pag., original woodcut illustrations and vignettes by Jan Jordens, Frans Everbag, a.o., printed by "De Volharding", original. cordbound woodcut wrappers by Willem Klyn, 4to (19,5 x 22,7 cm. (h.xb.)). € 650

= Very rare. Our copy one of 50 numbered deluxe, cord-bound copies printed on Japanese paper, printed by "De Volharding". Only two copies of the regular edition are held in public collections (VU and Amsterdam City Archives) - none of this deluxe edition. Moreover, this copy was dedicated in manuscript by the board of "De Onafhankelyken" to Alex Booleman, editor-in-chief and first chairman of the association until 1922.

It is beautifully printed with great harmony of text and woodcut illustrations, initials and vignettes. Contains vignettes by members of the association, such as Jan Jordens, Nico Baak, Frans Everbag (2x), illustrations by Willy van Schoonhoven van Beurden, Nico de Laaf, A. Hemsing, Maurits de Groot, Jan Jordens, Nico Baak, Kees Heynsius, C.C. van Niekerk and H.F. Boot.

Cover torn at spine ends (ca. 4 cm.); front cover two faint water spots that also show up slightly on the first unprinted page; both covers have a tear on the outer edge.

49. **[Scheveningen]. Blusse, P.L.F. (1818-1908).** *Verslag der Commissie benoemd bij Koninklijk Besluit van 21 Mei 1886, no. 12, tot onderzoek naar de vereischten van eene haven voor visschersschepen te Scheveningen, naar de kosten van den aanleg daarvan verbonden en naar de wijze waarop aan zoodanig werk uitvoering zou kunnen worden gegeven.* [Plan van aanleg van zeehaven Scheveningen].

's-Gravenhage, 1887, 34,(1) pag., gevouwen kleurenlitho plattegrond "Schetsontwerp voor een vissershaven te Scheveningen" door Gebr. van Langenhuisen (95,5 x 75 cm.), 2 gevouwen gelithografeerde zij-aanzichten, origineel verguld en blindgestempeld groen linnen met vergulde bandtitel "Verslag Visschershaven te Scheveningen 1887", quarto (28 x 24 cm.). - € 275 = Zeldzaam onderzoeksverslag om te bepalen of een zeehaven voor vluggere kielschepen meer voordeel kan uitoefenen voor de visserij boven het gebruik van platboomsvaartuigen. In het verslag probeert de commissie antwoord te vinden op de vragen:

1. Welke zijn de vereischten van eene haven voor visschersschepen te Scheveningen?
2. Welke zijn de kosten aan den aanleg daarvan verbonden?
3. Op welke wijze zou een zoodanig werk uitvoering kunnen worden gegeven?

Een speciale staatscommissie bracht in 1887 verslag uit over de mogelijkheden en modaliteiten voor een veilige zeehaven te Scheveningen om de traditionele bomschuiten van het open strand te beschermen. De visserij kampte met grote risico's en verliezen doordat schepen op het strand moesten worden geland en geplaatst. In december 1894 ontstond er door een verwoestende storm plotseling urgentie en momentum voor de uitvoering van de eerder gemaakte plannen. Dit leidde uiteindelijk tot de 'wet tot aanleg en onderhoud van eene visschershaven te Scheveningen', die op 24 juli 1899 werd aangenomen. In 1904 kon de eerste Vissershaven officieel in gebruik worden genomen.

Volledige titel: "Verslag der Commissie benoemd bij Koninklijk Besluit van 21 Mei 1886, no, 12, tot onderzoek naar de vereischten van eene haven voor visschersschepen te Scheveningen, naar de kosten van den aanleg daarvan verbonden en naar de wijze waarop aan zoodanig werk uitvoering zou kunnen worden gegeven." Exemplaar met (verwijderings)stempels van Bibliotheek Rijksinstituut voor Visserijonderzoek". Plattegrond losgescheurd en beschadigd. Band deels wat dampvlekkig.

50. [Floods 1855]. *De waterramp van 1855. Geschetst in 24 afbeeldingen naar de natuur geteekend en geetst door leden der Maatschappij Arti et Amicitiae.*

etched title after Charles Rochussen on chine collé (28,2 x 20,3 cm.), letterpress contents-leaf and 24 etchings by various artists, various sizes (mostly ca. 14 x 23 cm. (image) and ca.33 x 50 cm. (leaves), loose as issued in 20th cent. folded verged paper leaf, folio, no place (Amsterdam), Arti et Amicitiae, 1855. € 1.250

= Frederik Muller, Historieplaten 7225 (listing all plates individually, with artists and locations). Complete set of 24 etchings illustrating the floods of 1855. The drawings were made on the spot by members of Arti et Amicitia in Amsterdam and then etched by drawing artists themselves or mostly by other participating artists from the same Amsterdam art society. The floods of 1855 were caused by broken dikes in the middle of The Netherlands on 5 March 1855. The Gelderse Vallei and het Land van Maas en Waal were the main disaster area, but the water reached a large part of The Netherlands and thirteen lives were lost.

Some names of drawing artists and etchers: Ch. Rochussen, D.J. Sluijter, Willem Gruyter Jr., R. Craeijvanger, H.J. Scholten, J.L. Sorensen, P.L. Dubourq, C.E. Taurel, E. Koster, G.A. Roth, J.W. Kaiser, Mari ten Kate, P. Kiers.

Condition: Lacking the original letterpress portfolio (verso of frontwrapper of letterpress portfolio is the contents leaf - this is cut short and laid down on modern paper). Some minor foxing.

51. **Marée, Piet.** *Uit grootmoeders sprookjeskast, 1e-4e bundel. Compleet in vier delen in origineel houten uitgevers-boekenkabinet/ boekenkast.*

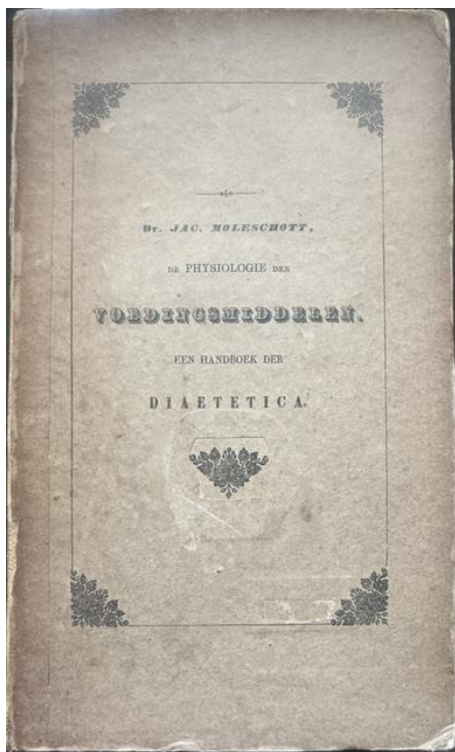
Den Haag, Ad M.C. Stok Zuid Holl. Uitgevers Mij., z.j. (1942), 4 delen, silhouet-illustraties door Piet Marée, gedrukt in zwart en rood, genaaid in origineel uniform verguld karton met vergulde linnen rug, bovensnede rood gekleurd, 18,5 x 12,5 cm., tesamen in origineel houten boekenkastje van gevernist triplex met twee scharnierende deurtjes en een centraal hartjes-ornament midden-boven (h.x b. x d. 30 x 17 x 14,5 cm.). € 150

= Als complete set van vier banden al vrij zeldzaam, maar in het originele charmante houten boekenkastje uit de oorlogsjaren al helemaal onvindbaar. Zeer zeldzaam. A. Swierstra in het *Dagblad voor Noord-Holland*, 25 juni 1942: "In een zeer aantrekkelijke uitvoring, te weten vier bundels in een houten kastje, verscheen bij Ad. U.C. [sic!] Stok Zuidholl. Uitgevers Mij., te Den Haag een aantal kindersprookjes van de hand van den bekenden schrijver van goede kinderlectuur Piet Marée. Men vindt in deze vier bundels, waarvan reeds de bandjes frisch en aardig aandoen, een 24-tal goede kinderverhalen, die zich zoowel leenen om voor te lezen, als om door de kinderen zèlf gelezen te worden. (...) De boekjes zijn verlucht met opvallend goede silhouetteekeningen van den schrijver, die met de sprookjes het geheel stempelen tot vier kinderboeken van buitengewoon goed gehalte."

[Antisemitism]. Bettauer, Hugo (1872-1925). *De stad zonder joden* [Die Stadt ohne Juden/ The City Without Jews]. Een roman van overmorgen. Geautoriseerde bewerking van Ph.J.G. Roest. Alphen a/d Rijn, A.C. de Haan, Uitgever, z.j. (1933), 1st Dutch edition, sewn in original wrappers with original dustjacket in black and orange . € 750

= Extremely scarce with the original expressive dustjacket with flaps with blurb preserved (strengthened on folds on the inside and outside spine-ends with acid-free tape). ***De Stad zonder Joden*** (*Die Stadt ohne Juden*, or *The City Without Jews*) was first published in 1922 and is arguably Hugo Bettauer's best-known novel. Bettauer was also author of crime novels and campaigned for various social reforms, such as divorce law, abortion and the legalization of homosexuality. *The City Without Jews* portrays a satire on the acutely topical subject of antisemitism: a fictional politician orders the expulsion of all Jews from Vienna. Alexander Moulton observes "in scenes that are frighteningly prophetic, Austria borrows thirty stock car trains from neighboring countries to help in the expulsion (to the east) of the Jews and their belongings." In the book, the citizens of Vienna initially celebrated the expulsion, but sentiment changed as theaters went bankrupt and department stores, hotels and resorts suffered. The economy declined to such an extent that a popular movement arose demanding the return of the Jews. Without the Jews to blame, the ruling party collapsed; the expulsion law was repealed, and the Jews were welcomed back to Vienna. Hugo Bettauer succeeded in creating a relatively accurate allegorical vision of the near future, although the book was intended as entertainment and as a satirical response to the primitive antisemitism of the 1920s. It immediately became Bettauer's most commercially successful work: it was translated into several languages, and sold 250,000 copies in its first year. It became one of Bettauer's most controversial works, gaining him both great admirers and bitter enemies. Nazi sympathizers attacked Bettauer and his work, denouncing him as the "Red poet" and a "corruptor of youth". The novel was made into the 1924 feature film *The City Without Jews*, directed by Hans Karl Breslauer; shortly after the premiere of the film Hugo Bettauer was murdered by Otto Rothstock, a former member of the Nazi Party, who was lionized by the antisemitic Austrian masses and was released less than two years after having been committed to a psychiatric institution. The Dutch edition was published in the year of 1933 when the Nazi rise in Germany was imminent - the publisher must have acknowledged the threat that the book was no longer a novel set in the future, but was actually being overtaken by current events, albeit not in Vienna at the time, but in Berlin.

Moleschott, Jacob (1822–1893), Tiedemann, Friedrich. De physiologie der voedingsmiddelen. Een handboek der diaetetica. Friedrich Tiedemann's Leer der voedingsmiddelen, naar het tegenwoordig standpunt der physiologische scheikunde, geheel

omgewerkt door Jac. Moleschott. Amsterdam, J.C.A. Sulpke , 1850, 1e druk, VIII,815,(2) pag., origineel bedrukt karton, onafgesneden. € 450

= Zeer zeldzaam. Bevat een indez. Moleschott's invloed op de diëtetiek is moeilijk te overschatten en voornamelijk terug te voeren op zijn revolutionaire publicatie uit 1850: *De physiologie der voedingsmiddelen: een handboek der diaetetica* (in het Duits verschenen als *Die Physiologie der Nahrungsmittel. Ein Handbuch der Diätetik*). Moleschott berekende als een van de eersten de exacte voedingsbehoeften (koolhydraten, vetten, eiwitten en mineralen) van het menselijk lichaam. Zijn "Moleschott-cijfers" voor de dagelijkse aanbevolen hoeveelheden werden tot diep in de 20e eeuw wereldwijd gebruikt.

Moleschott was een strikt materialistisch filosoof. Hij stelde dat de geest en het denken het directe product zijn van fysieke, chemische processen in het lichaam. De filosoof Ludwig Feuerbach baseerde zijn beroemde uitspraak "Der Mensch ist, was er ißt" direct op het werk van Moleschott. Verder koppelde Moleschott voeding aan maatschappelijke vooruitgang. Hij overtuigde overheden ervan dat om de lagere sociale klassen te verheffen, men hen eerst van gezonde, voedzame voeding moest voorzien. Zonder goede voeding kon onderwijs volgens hem niet effectief zijn.

Hele titel: *De physiologie der voedingsmiddelen. Een handboek der diaetetica. Friedrich Tiedemann's Leer der voedingsmiddelen, naar het tegenwoordig standpunt der physiologische scheikunde, geheel omgewerkt door Jac. Moleschott.*